

SEANCES DU JEUDI 23 NOVEMBRE 1989
VERGADERINGEN VAN DONDERDAG 23 NOVEMBER 1989ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERINGSEANCE DE L'APRES-MIDI
NAMIDDAGVERGADERING

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 568.

COMMUNICATION:

Page 568.

Cour des comptes.

COMPOSITION D'UNE COMMISSION (Modification):

Page 568.

ASSASSINAT DE M. RENE MOAWAD, PRESIDENT DU LIBAN:

Orateur: M. le Président, p. 569.

PROPOSITIONS DE LOI (Prise en considération):

Page 569.

M. Janzegers. — Proposition de loi modifiant la loi du 28 juin 1960 relative à la sécurité sociale des personnes ayant effectué des services temporaires à l'armée.

M. Van Rompaey et consorts. — Proposition de loi modifiant certaines dispositions du Code civil relatives au louage de biens immeubles.

MM. Van Thillo et Buchmann. — Proposition de loi portant réforme de l'impôt des sociétés.

Ann. parl. Sénat de Belgique — Session ordinaire 1989-1990
Parlem. Hand. Belgische Senaat — Gewone zitting 1989-1990

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 568.

MEDEDELING:

Bladzijde 568.

Rekenhof.

SAMENSTELLING VAN EEN COMMISSIE (Wijziging):

Bladzijde 568

MOORDAANSLAG OP DE HEER RENE MOUAWAD, PRESIDENT VAN LIBANON:

Spreker: de Voorzitter, blz. 569.

VOORSTELLEN VAN WET (Inoverwegingneming):

Bladzijde 569.

De heer Janzegers. — Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 28 juni 1960 betreffende de maatschappelijke zekerheid van de personen die bij het leger tijdelijke diensten volbracht hebben.

De heer Van Rompaey c.s. — Voorstel van wet houdende wijziging van sommige bepalingen van het Burgerlijk Wetboek wat de huur van onroerende goederen betreft.

De heren Van Thillo en Buchmann. — Voorstel van wet houdende hervorming van de vennootschapsbelasting.

PREMIER RAPPORT SEMESTRIEL DU COMMISSAIRE ROYAL A L'IMMIGRATION:

Page 569.

QUESTION ORALE DE M. GEERAERTS AU SECRETAIRE D'ETAT A L'ENERGIE SUR « UNE ERREUR DE MONTAGE, RECEMMENT DECOUVERTE, DANS UNE CENTRALE NUCLEAIRE FRANÇAISE »:

Orateurs: M. Geeraerts, M. Deworme, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques, p. 569.

QUESTION ORALE DE M. GEERAERTS AU SECRETAIRE D'ETAT A L'ENERGIE SUR « LES CAMPAGNES D'INFORMATION ORGANISEES PAR DES COMMUNES A PROPOS DES SOURCES D'ENERGIE »:

Orateurs: M. Geeraerts, M. Deworme, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques, p. 570.

QUESTION ORALE DE M. SUYKERBUYK AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE LA JUSTICE ET DES CLASSES MOYENNES SUR « LE FAIT QUE DES ETRANGERS SEJOURNANT ILLEGALEMENT AUX PAYS-BAS ONT ETE EXPEDIES EN TERRITOIRE BELGE PAR DES SERVICES DE POLICE NEERLANDAIS »:

Orateurs: M. Suykerbuyk, M. Wathelet, Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Classes moyennes, p. 570.

QUESTION ORALE DE M. DE CLIPPELE AU MINISTRE DES FINANCES SUR « LES INDEMNITES KILOMETRIQUES POUR FRAIS DE VOITURE »:

Orateurs: M. de Clippele, Mme Demeester-De Meyer, secrétaire d'Etat aux Finances, adjoint au ministre des Finances, p. 571.

QUESTION ORALE DE M. DE CLIPPELE AU MINISTRE DES FINANCES SUR « LA PROROGATION DE LA PROCHAINE PEREQUATION CADASTRALE »:

Orateurs: M. de Clippele, Mme Demeester-De Meyer, secrétaire d'Etat aux Finances, adjoint au ministre des Finances, p. 571.

ORDRE DES TRAVAUX:

Pages 572 et 577.

PROJETS DE LOI (Discussion):

Projet de loi portant approbation du Protocole et de l'annexe, signé à Londres le 14 novembre 1988, d'adhésion du royaume d'Espagne et de la République portugaise au Traité de collaboration en matière économique, sociale et culturelle et de légitime défense collective, signé à Bruxelles le 17 mars 1948, amendé par le Protocole modifiant et complétant le Traité de Bruxelles, signé à Paris le 23 octobre 1954.

Discussion générale. — *Orateur:* M. Péciaux, rapporteur, p. 577.

Discussion et vote de l'article unique, p. 577.

EERSTE SEMESTRIEL RAPPORT VAN DE KONINKLIJKE COMMISSARIS VOOR HET MIGRANTENBELEID:

Bladzijde 569.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER GEERAERTS AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR ENERGIE OVER « EEN RECENT AAN HET LICHT GEKOMEN FOUT IN EEN FRANSE KERNCENTRALE »:

Sprekers: de heer Geeraerts, de heer Deworme, staatssecretaris voor Energie, toegevoegd aan de minister van Economische Zaken, blz. 569.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER GEERAERTS AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR ENERGIE OVER « GEMEENTELIJKE INFORMATIECAMPAGNES OVER ENERGIEBRONNEN »:

Sprekers: de heer Geeraerts, de heer Deworme, staatssecretaris voor Energie, toegevoegd aan de minister van Economische Zaken, blz. 570.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER SUYKERBUYK AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN JUSTITIE EN MIDDENSTAND OVER « HET AFZETTEN OP BELGISCH GRONDGEBIED DOOR NEDERLANDSE POLITIEDIENSTEN VAN VREEMDELINGEN DIE ONWETTIG IN NEDERLAND VERBLIJVEN »:

Sprekers: de heer Suykerbuyk, de heer Wathelet, Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Middenstand, blz. 570.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DE CLIPPELE AAN DE MINISTER VAN FINANCIËN OVER « DE KILOMETERVERGOEDING VOOR AUTOKOSTEN »:

Sprekers: de heer de Clippele, mevrouw Demeester-De Meyer, staatssecretaris voor Financiën, toegevoegd aan de minister van Financiën, blz. 571.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DE CLIPPELE AAN DE MINISTER VAN FINANCIËN OVER « HET UITSTELLEN VAN DE VOLGENDE KADASTRALE PEREKWATIE »:

Sprekers: de heer de Clippele, mevrouw Demeester-De Meyer, staatssecretaris voor Financiën, toegevoegd aan de minister van Financiën, blz. 571.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

Bladzijden 572 en 577.

ONTWERPEN VAN WET (Beraadslaging):

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Protocol met bijlage, ondertekend te Londen op 14 november 1988, inzake de toetreding van het koninkrijk Spanje en van de Portugese Republiek tot het Verdrag van economische, sociale en culturele samenwerking en collectieve zelfverdediging, ondertekend te Brussel op 17 maart 1948, zoals gewijzigd bij het Protocol tot wijziging en aanvulling van het Verdrag van Brussel, ondertekend te Parijs op 23 oktober 1954.

Algemene beraadslaging. — *Spreker:* de heer Péciaux, rapporteur, blz. 577.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 577.

Projet de loi contenant le budget général des Dépenses pour l'année budgétaire 1990.

Discussion générale (Reprise). — Section: Justice (Reprise). — *Orateurs*: MM. Barzin, Pataer, Baert, Mme Aelvoet, M. Wathelet, Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Classes moyennes, p. 572 et p. 582.

Section: Affaires étrangères et Commerce extérieur. — *Orateurs*: MM. De Backer, Luyten, Mme Aelvoet, MM. Pataer, Hatry, M. Urbain, ministre du Commerce extérieur, M. Eyskens, ministre des Affaires étrangères, p. 584.

PROJETS DE LOI (Votes):

Projet de loi concernant la protection juridique des topographies de produits semi-conducteurs, p. 578.

Orateur: M. Hatry, p. 578.

Projet de loi ajustant le budget du ministère de la Justice de l'année budgétaire 1988, p. 578.

Projet de loi ajustant le budget du ministère de l'Agriculture de l'année budgétaire 1989, p. 578.

Projet de loi augmentant des crédits ouverts pour l'année budgétaire 1989 sur les budgets nationaux pour le financement de certaines dépenses se rapportant au transfert de compétences dans le cadre de la réforme des institutions, p. 579.

Projet de loi portant approbation du Protocole et de l'annexe, signé à Londres le 14 novembre 1988, d'adhésion du royaume d'Espagne et de la République portugaise au Traité de collaboration en matière économique, sociale et culturelle et de légitime défense collective, signé à Bruxelles le 17 mars 1948, amendé par le Protocole modifiant et complétant le Traité de Bruxelles, signé à Paris le 23 octobre 1954, p. 580.

Justification de vote: *Orateur*: M. Luyten, p. 580.

VOTE SUR LA MOTION PURE ET SIMPLE DEPOSEE EN CONCLUSION DE L'INTERPELLATION DE M. HATRY AU PREMIER MINISTRE, AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DU BUDGET ET DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE ET AU MINISTRE DES FINANCES, DEVELOPPEE LE 9 NOVEMBRE 1989:

Page 580.

CAISSE D'AMORTISSEMENT:

Page 581.

COMMUNICATIONS DE M. LE PRESIDENT:

Pages 582 et 594.

PROPOSITIONS DE LOI (Dépôt):

Page 594.

M. Cerexhe. — Proposition de loi relative à la création, l'organisation, la compétence et le fonctionnement des tribunaux administratifs.

M. Bock et Mme Delruelle-Ghobert. — Proposition de loi modifiant le régime des prestations familiales en faveur des travailleurs indépendants.

Ontwerp van wet houdende de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 1990.

Algemene beraadslaging (Hervatting). — Afdeling: Justitie (Hervatting). — *Sprekers*: de heren Barzin, Pataer, Baert, mevrouw Aelvoet, de heer Wathelet, Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Middenstand, blz. 572 en blz. 582.

Afdeling: Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel. — *Sprekers*: de heren De Backer, Luyten, mevrouw Aelvoet, de heren Pataer, Hatry, de heer Urbain, minister van Buitenlandse Handel, de heer Eyskens, minister van Buitenlandse Zaken, blz. 584.

ONTWERPEN VAN WET (Stemmingen):

Ontwerp van wet betreffende de rechtsbescherming van topografieën van halfgeleiderprodukten, blz. 578.

Spreker: de heer Hatry, blz. 578.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Justitie voor het begrotingsjaar 1988, blz. 578.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Landbouw voor het begrotingsjaar 1989, blz. 578.

Ontwerp van wet houdende verhoging van voor het begrotingsjaar 1989 uitgetrokken kredieten op de nationale begrotingen voor de financiering van sommige uitgaven die verband houden met de overdracht van bevoegdheden in het kader van de hervorming van de instellingen, blz. 579.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Protocol met bijlage, ondertekend te Londen op 14 november 1988, inzake de toetreding van het koninkrijk Spanje en van de Portugese Republiek tot het Verdrag van economische, sociale en culturele samenwerking en collectieve zelfverdediging, ondertekend te Brussel op 17 maart 1948, zoals gewijzigd bij het Protocol tot wijziging en aanvulling van het Verdrag van Brussel, ondertekend te Parijs op 23 oktober 1954, blz. 580.

Stemverklaring: *Spreker*: de heer Luyten, blz. 580.

STEMMING OVER DE EENVOUDIGE MOTIE INGEDIEND TOT BESLUIT VAN DE OP 9 NOVEMBER 1989 GEHOUDE INTERPELLATIE VAN DE HEER HATRY TOT DE EERSTE MINISTER, TOT DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BEGROTING EN WETENSCHAPSBELEID EN TOT DE MINISTER VAN FINANCIEN:

Bladzijde 580.

AMORTISATIEKAS:

Bladzijde 581.

MEDEDELINGEN VAN DE VOORZITTER:

Bladzijden 582 en 594.

VOORSTELLEN VAN WET (Indiening):

Bladzijde 594.

De heer Cerexhe. — Voorstel van wet betreffende de instelling, de organisatie, de bevoegdheid en de werkwijze van de administratieve rechtbanken.

De heer Bock en mevrouw Delruelle-Ghobert. — Voorstel van wet tot wijziging van de gezinsbijslageregeling voor zelfstandigen.

M. Erdman :

- a) Proposition de loi modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, en ce qui concerne les droits de défense des mineurs d'âge devant le tribunal de la jeunesse;
- b) Proposition de loi abrogeant l'article 53 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse.

De heer Erdman :

- a) Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming inzake de rechten van verdediging van minderjarigen voor de jeugdrechtbank;
- b) Voorstel van wet tot opheffing van artikel 53 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming.

PRESIDENCE DE M. SWAELEN, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

M. Mouton, secrétaire, prend place au bureau.**De heer Mouton**, secretaris, neemt plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 15 h 10 m.

De vergadering wordt geopend te 15 h 10 m.

CONGES — VERLOF**MM. Minet, Toussaint et Taminiaux**, malades, demandent un congé.

Verlof vragen: de heren Minet, Toussaint en Taminiaux, ziek.

— Ces congés sont accordés.

Dit verlof wordt toegestaan.

MM. Duquesne, Boël, Mathot, Spitaels, Deghilage, pour d'autres devoirs, et **Eicher**, à l'étranger, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.Afwezig met bericht van verhindering: de heren Duquesne, Boël, Mathot, Spitaels, Deghilage, wegens andere plichten, en **Eicher**, in het buitenland.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

COMMUNICATION — MEDEDELING*Cour des comptes — Rekenhof***M. le Président.** — Par dépêches du 22 novembre 1989, la Cour des comptes fait connaître au Sénat ses observations:

1. Au sujet du projet de loi ajustant le budget du ministère des Communications de l'année budgétaire 1989;

Bij dienstbrieven van 22 november 1989, deelt het Rekenhof aan de Senaat zijn opmerkingen mede:

1. Over het ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Verkeerswezen van het begrotingsjaar 1989;

2. Au sujet du projet de loi ajustant le budget du ministère des Travaux publics pour l'année budgétaire 1989.

2. Over het ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid van het begrotingsjaar 1989.

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financien.

M. le Président. — Il est donné acte de cette communication au premier président de la Cour des comptes,

Van deze mededeling wordt aan de eerste voorzitter van het Rekenhof akte gegeven.

SAMENSTELLING VAN EEN COMMISSIE*Wijziging***COMPOSITION D'UNE COMMISSION***Modification***De Voorzitter.** — Bij het bureau is een voorstel ingediend om in de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden de heer Crucke als effectief lid te vervangen door de heer Adriaensens en de heer Adriaensens als plaatsvervangend lid te vervangen door de heer Crucke.

Le bureau est saisi d'une proposition tendant à remplacer M. Crucke par M. Adriaensens comme membre effectif et M. Crucke par M. Adriaensens comme membre suppléant au sein de la commission de l'Intérieur.

Geen bezwaar?

N'y a-t-il pas d'opposition à ces remplacements?

Dan is aldus besloten.

Il en est ainsi décidé.

MOORDAANSLAG OP DE HEER RENE MOAWAD,
PRESIDENT VAN LIBANON

ASSASSINAT DE M. RENE MOAWAD,
PRESIDENT DU LIBAN

De Voorzitter staat op en richt zich in de volgende bewoordingen tot de staande vergadering: Met afschuw hebben wij het nieuws vernomen van de moord die op de president van Libanon werd gepleegd. René Mouawad werd nauwelijks zeventien dagen geleden door het Libanese parlement tot staatshoofd gekozen. Die verkiezing, kort nadat tussen verschillende oorlogvoerende partijen akkoorden werden gesloten, had de hoop gewekt dat Libanon, verscheurd door vijftien jaar broederstrijd, opnieuw zou kiezen voor wettelijkheid en democratie.

Le lâche attentat dont il est la victime risque de replonger ce malheureux pays dans le chaos et la folie meurtrière dont il semblait qu'il dût enfin émerger.

Au moment où disparaît un homme dont tous s'accordent à reconnaître la modération, nos pensées vont vers le peuple libanais si cruellement éprouvé depuis si longtemps.

Nous formulons l'espoir qu'au-delà du désarroi et de la colère qui l'agitent aujourd'hui, il puisera en lui la force d'éviter la tentation de l'escalade et de reprendre le difficile chemin de la démocratie. (*L'assemblée observe une minute de silence.*)

VOORSTELLEN VAN WET — PROPOSITIONS DE LOI

Inoverwegingneming — Prise en considération

De Voorzitter. — Aan de orde is thans de bespreking van de inoverwegingneming van voorstellen van wet.

L'ordre du jour appelle la discussion sur la prise en considération de propositions de loi.

U hebt de lijst van de verschillende in overweging te nemen voorstellen van wet ontvangen, met opgave van de commissies waarnaar het bureau voornemens is ze te verwijzen.

Vous avez reçu la liste des différentes propositions de loi à prendre en considération, avec indication des commissions auxquelles le bureau envisage de les renvoyer.

Ik verzoek de leden die opmerkingen mochten hebben, mij die vóór het einde van de vergadering te doen kennen.

Je prie les membres qui auraient des observations à formuler, de me les faire connaître avant la fin de la séance.

Tenzij er afwijkende suggesties zijn, zal ik beschouwen dat die voorstellen van wet in overweging genomen zijn en verwezen naar de commissies die door het bureau zijn aangeduid.

Sauf suggestions divergentes, je considérerai les propositions de loi comme prises en considération et renvoyées aux commissions indiquées par le bureau.

PREMIER RAPPORT SEMESTRIEL
DU COMMISSAIRE ROYAL A L'IMMIGRATION

EERSTE SEMESTRIEL RAPPORT
VAN DE KONINKLIJKE COMMISSARIS
VOOR HET MIGRANTENBELEID

M. le Président. — Mesdames et messieurs, le gouvernement a déposé sur le bureau du Sénat le premier rapport semestriel du commissaire royal à l'Immigration.

Ce rapport sera distribué.

De Eerste minister heeft mij meegedeeld dat het probleem van het migrantenbeleid het onderwerp zal uitmaken van een regeringsmededeling in de loop van de maand januari aanstaande. Dat zal ons de gelegenheid bieden om aan dat probleem een debat te wijden.

Ik stel de Senaat voor er akte van te nemen dat de regering van plan is in januari hierover een mededeling te verstrekken zodat op dat ogenblik een debat in de Senaat zal kunnen plaatsvinden.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER GEERAERTS AAN
DE STAATSSECRETARIS VOOR ENERGIE OVER «EEN
RECENT AAN HET LICHT GEKOMEN FOUT IN EEN
FRANSE KERNCENTRALE»

QUESTION ORALE DE M. GEERAERTS AU SECRETAIRE
D'ETAT A L'ENERGIE SUR «UNE ERREUR DE MON-
TAGE, RECEMMENT DECOUVERTE, DANS UNE CEN-
TRALE NUCLEAIRE FRANÇAISE»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Geeraerts aan de staatssecretaris voor Energie over «een recent aan het licht gekomen fout in een Franse kerncentrale».

Het woord is aan de heer Geeraerts.

De heer Geeraerts. — Mijnheer de Voorzitter, op 17 augustus 1989 kwam tijdens een routineinspectie een ernstige montagefout aan het licht aan de reactor nummer 1 van het kernpark van Grevelingen in Noord-Frankrijk.

Het betrof hier een fout in de montage van een veiligheidscircuit, waardoor veiligheidskleppen niet normaal konden functioneren, wat gevaarlijke drukverhogingen in het reactorvat en de stoomgeneratoren tot gevolg kon hebben.

Vermits Grevelingen vlakbij de Belgische grens gelegen is, stel ik volgende vragen:

Werd de Belgische overheid voldoende ingelicht over dit incident en over de beveiligingsmaatregelen in de toekomst?

Worden Belgische deskundigen betrokken bij de controle van de veiligheid in deze centrale?

Bestaat er voor de samenwerking tussen Franse en Belgische deskundigen een werkgroep en hoe dikwijls komt deze samen?

Wat waren de bevindingen van deze werkgroep over het incident in Grevelingen?

M. le Président. — La parole est à M. Deworme, secrétaire d'Etat.

M. Deworme, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques. — Monsieur le Président, en réponse aux quatre questions posées par M. Geeraerts à propos de l'incident de Gravelines, je voudrais tout d'abord exposer, en quelques mots, ce qui s'est réellement passé.

Au cours de travaux d'entretien du circuit primaire du réacteur numéro 1, en juin 1988, les techniciens d'EDF ont remplacé certaines vis creuses — c'est-à-dire percées d'un trou permettant la transmission de variations de pression aux circuits de commande — par des vis pleines, ceci afin d'empêcher le fonctionnement intempestif des soupapes de sécurité chargées de limiter la suppression dans le circuit primaire pendant cette période d'entretien.

A la fin de la période d'arrêt, les vis creuses n'ont pas été remplacées à leur emplacement normal avant la remise en marche du réacteur. Les vis pleines ont donc bouché le circuit transmettant les variations de pression au système automatique d'actionnement des soupapes de sécurité. Le système n'a pas fonctionné pendant un an, jusqu'à ce que la faute fut mise en évidence le 16 août dernier. Avant cette découverte, les exploitants n'avaient évidemment aucune raison de donner l'alerte.

Par ailleurs, on a réinstallé les vis creuses dès que l'erreur fut découverte. L'information de cet incident fut diffusée normalement dans le cadre de l'Incident Reporting System.

Après que des essais eurent été effectués sur les soupapes bouchées, la commission d'enquête de l'EDF a conclu que les soupapes de sécurité se seraient quand même ouvertes en cas

d'un accident éventuel mais avec un certain retard. Elles se seraient ouvertes sous une pression de 182 bars, au lieu des 170 bars prévus. Le seuil de 228 bars, qui constitue la pression d'alerte du circuit primaire, n'aurait donc pas été atteint.

Ik kom nu tot de vragen die werden gesteld.

De Belgische overheid werd op de hoogte gebracht van het incident te Grevelingen via het *Incident Reporting System*. Door dit notificatiesysteem, opgericht door het Agentschap voor kernenergie van de OESO in 1980, wordt België op de hoogte gebracht van alle belangrijke incidenten in kerncentrales van OESO-landen. Via een coördinator, met name de Vereniging Vinçotte in België, ontvangen de veiligheidsautoriteiten gedetailleerde informatie over al deze incidenten. De informatie, evenals bijkomende inlichtingen, zijn beschikbaar bij de erkende instelling, als dit nodig wordt geacht. Voorstellen om de informatiestroom over dit soort incidenten in grenscentrales te reglementeren worden bestudeerd in het kader van de eventuele oprichting van een overheidsinstelling voor controle en veiligheid op kerngebied in België.

Belgische deskundigen werden niet betrokken bij de veiligheid van de centrale van Grevelingen en zij moesten natuurlijk niet bemiddelen.

Er is een groep van experts voor de centrales van Chooz, maar niet voor de andere centrales. De Vereniging Vinçotte heeft geregeld contacten met haar Franse tegenhanger over de veiligheidsproblemen in de kerncentrales.

De regering wil deze procedures echter verbeteren door de invoering van een autonome structuur die moet zorgen voor de controle van de kerninstallaties.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER GEERAERTS AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR ENERGIE OVER «GEMEENTELIJKE INFORMATIECAMPAGNES OVER ENERGIEBRONNEN»

QUESTION ORALE DE M. GEERAERTS AU SECRETAIRE D'ETAT A L'ENERGIE SUR «LES CAMPAGNES D'INFORMATION ORGANISEES PAR DES COMMUNES A PROPOS DES SOURCES D'ENERGIE»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Geeraerts aan de staatssecretaris voor Energie over «gemeentelijke informatiecampagnes over energiebronnen».

Het woord is aan de heer Geeraerts.

De heer Geeraerts. — Mijnheer de Voorzitter, herhaaldelijk stelt men vast dat de gemeentebesturen bepaalde vormen van energievoorziening, meer bepaald aardgas en/of elektriciteit bevoordelen.

Het gaat om de bevoorrechte en soms exclusieve betrokkenheid van de nutsbedrijven bij allerlei manifestaties, zoals informatiesteds in gemeentehuizen of andere openbare lokalen, propaganda in het plaatselijk informatieblad, beperkende voorwaarden of verplichtingen die in de reglementen van stedenbouw worden ingeschreven, enzovoort. Veelal is er een belangenvermenging, aangezien de gemeenten participeren in openbare of gemengde nutsbedrijven die in vele gevallen monopolievoorwaarden genieten ten koste van de vrije keuze van de bevolking.

De stookoliesector in het algemeen en de plaatselijke verdelers in het bijzonder worden daarbij duidelijk gediscrimineerd.

Graag vernamen wij het standpunt van de staatssecretaris over het volgende:

— Ten eerste, is het verantwoord dat de gemeentebesturen de energiebedrijven die op hun grondgebied werkzaam zijn, begunstigen en andere vormen van energievoorziening benadelen?

— Ten tweede, is het verantwoord dat gemeentebesturen het publiek exclusief over bepaalde vormen van energievoorziening informeren?

— Ten derde, is het verantwoord dat gemeentebesturen manifestaties inrichten, waarbij enkel openbare of gemengde energiebedrijven worden betrokken?

— Ten vierde, welke maatregelen of acties overweegt de staatssecretaris om een einde te maken aan de discriminatie van de stookoliesector door sommige plaatselijke besturen?

M. le Président. — La parole est à M. Deworme, secrétaire d'Etat.

M. Deworme, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques. — Monsieur le Président, je remercie l'honorable membre de ses questions.

Avant tout, je lui rappelle que les attributions du secrétariat d'Etat à l'Energie concernent principalement la définition des grandes options énergétiques, options qu'il propose au Parlement. Il s'agit plus précisément de la politique sectorielle dans le domaine de l'énergie — charbon, pétrole, gaz, électricité, nucléaire — et du contrôle des grands organismes de recherche restés de compétence nationale.

Vous me permettez de souligner qu'en chacune de mes décisions et propositions en ces matières, je prends en compte les données concernant les implications économiques, de même que les implications sur l'environnement.

Pour ce qui est des questions proprement dites posées par le sénateur Geeraerts, je voudrais souligner tout d'abord que la publicité faite par les administrations communales sur la distribution des diverses formes d'énergie est faite sous la responsabilité de ces communes qui sont aujourd'hui, vous le savez, sous la tutelle des Régions.

Vous noterez également qu'en ce sujet, les prérogatives communales restent entières en vertu du principe, que nous partageons sans doute, de l'autonomie communale.

J'aimerais toutefois essayer de rencontrer brièvement les préoccupations de M. Geeraerts.

La distribution du gaz et de l'électricité est assurée principalement par des intercommunales auxquelles participent les communes.

Les conseils d'administration de ces intercommunales sont composés soit exclusivement, soit partiellement de mandataires communaux et donc, de personnes particulièrement bien placées pour veiller aux intérêts légitimes de la population.

Je comprends parfaitement la portée de la question de M. Geeraerts. Il veut défendre les petits distributeurs locaux de mazout auxquels s'ajoutent, d'ailleurs, les distributeurs locaux de gaz, butane et propane. Cependant, je ne suis pas en mesure de prendre attitude sur le problème soulevé.

Cette question me donne l'occasion de rappeler les grandes options prises pour le futur. Elles répondent bien sûr à des préoccupations économiques, mais également à des préoccupations écologiques. Il me semble important d'aider principalement au développement du gaz naturel, énergie relativement peu polluante. Ceci est vrai non seulement au niveau de la production d'énergie par les centrales électriques et surtout dans le cas des centrales turbines-gaz-vapeur, mais aussi au niveau de la consommation dans les foyers domestiques.

Au travers de la mise en application des décisions gouvernementales à propos du plan d'équipement, nous sommes particulièrement attentifs au problème que vous soulevez.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER SUYKERBUYK AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN JUSTITIE EN MIDDENSTAND OVER «HET AFZETTEN OP BELGISCH GRONDGEBIED DOOR NEDERLANDSE POLITIEDIENSTEN VAN VREEMDELINGEN DIE ONWETTIG IN NEDERLAND VERBLIJVEN»

QUESTION ORALE DE M. SUYKERBUYK AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE LA JUSTICE ET DES CLASSES MOYENNES SUR «LE FAIT QUE DES ETRANGERS SEJOURNANT ILLEGALEMENT AUX PAYS-BAS ONT ETE EXPEDIES EN TERRITOIRE BELGE PAR DES SERVICES DE POLICE NEERLANDAIS»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Suykerbuyk aan de Vice-Eerste minister en minister

van Justitie en Middenstand over «het afzetten op Belgisch grondgebied door Nederlandse politiediensten van vreemdelingen die onwettig in Nederland verblijven».

Het woord is aan de heer Suykerbuyk.

De heer Suykerbuyk. — Mijnheer de Voorzitter, de Vice-Eerste minister heeft onlangs te kennen gegeven strenger te zullen optreden tegen personen die illegaal in het land verblijven. Nederland zou in dat verband een doelmatiger beleid voeren.

De minister werd verscheidene malen attent gemaakt op de niet te tolereren situatie, waarbij illegalen door Nederland illegaal over de Belgisch-Nederlandse grens worden gezet. Nederland erkent de feiten enigszins; de bevoegde Nederlandse staatssecretaris spreekt aarzeland over «hooguit incidentele voorvallen». Ondertussen werd niets ondernomen om met Nederland duidelijke afspraken te maken, tenzij de Vice-Eerste minister mij andere inlichtingen kan verschaffen.

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Wathélet.

De heer Wathélet, Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Middenstand. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb de eer de heer Suykerbuyk mede te delen dat de overdracht van personen uit Nederland, die via België illegaal het Benelux-gebied binnenkwamen, geregeld wordt door de Benelux-overeenkomst inzake de verlegging van de personencontrole naar de buitengrenzen van het Benelux-gebied, ondertekend te Brussel op 11 april 1960. Mijn administratie ziet er nauwlettend op toe dat de reglementering die in deze overeenkomst werd vastgelegd, strikt wordt nageleefd.

Zoals reeds schriftelijk werd geantwoord op parlementaire vragen ter zake van de heer Suykerbuyk, is mijn administratie op de hoogte van enkele gevallen, waarbij de Nederlandse politie overging tot het afzetten op Belgisch grondgebied van onwettig in Nederland verblijvende vreemdelingen, zonder daarbij gebruik te maken van de daartoe geëigende procedure vastgelegd in de genoemde Benelux-overeenkomst.

Er werden officiële vaststellingen gedaan. Het dossier moet echter nog worden vervolledigd met enkele documenten, alvorens de zaak kan worden aanhangig gemaakt bij de Nederlandse overheid. Ik heb ter zake een verslag gevraagd aan de heer Van Camp, procureur-generaal te Antwerpen. Gezien de andere prioriteiten van de dienst Vreemdelingenzaken de vorige maanden, vooral ingevolge de verhoogde toevloed van asielzoekers, was het tot nu toe niet mogelijk in dit dossier verdergaande maatregelen te treffen.

Ik kan de heer Suykerbuyk garanderen dat deze aangelegenheid niet uit het oog wordt verloren. Ik zal mijn administratie verzoeken de nodige stappen te doen, opdat deze zaak op korte termijn kan worden ingeleid bij de Nederlandse overheid.

QUESTION ORALE DE M. DE CLIPPELE AU MINISTRE DES FINANCES SUR «LES INDEMNITES KILOMETRIQUES POUR FRAIS DE VOITURE»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DE CLIPPELE AAN DE MINISTER VAN FINANCIEN OVER «DE KILOMETERVERGOEDING VOOR AUTOKOSTEN»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. de Clippele au ministre des Finances sur «les indemnités kilométriques pour frais de voiture».

La parole est à M. de Clippele.

M. de Clippele. — Monsieur le Président, en date du 7 février 1989, j'ai posé au ministre des Finances la question écrite suivante: «Une société paie une indemnité kilométrique à son personnel itinérant couvrant amortissements, réparations, taxes, carburant, assurances. Comment doit-elle tenir compte de cette franchise sur les frais autres que le carburant?»

L'honorable ministre a répondu: «L'administration mettra au point une formule pratique pour déterminer la quotité afférente au carburant qui est censée être comprise dans les indemnités forfaitaires pour frais de voiture.

De cette manière, les entreprises concernées n'éprouveront pas de difficulté pour déterminer la quotité de ces indemnités à laquelle la limitation à 75 p.c. doit être appliquée en vertu de l'article 22, paragraphe 3, de la loi du 7 décembre 1988 portant réforme de l'impôt sur les revenus et modification des taxes assimilées au timbre.»

Le 20 décembre approchant, date de l'ultime versement anticipé à effectuer pour les bilans clôturés au 31 décembre 1989, l'honorable ministre peut-il nous faire connaître la formule pratique pour déterminer cette quotité?

M. le Président. — La parole est à Mme Demeester, secrétaire d'Etat.

Mme Demeester-De Meyer, secrétaire d'Etat aux Finances, adjoint au ministre des Finances. — Monsieur le Président, l'administration publiera incessamment un addendum aux instructions qui ont déjà été données à ce sujet. Il sera précisé que les indemnités forfaitaires normales pour frais de voiture, c'est-à-dire celles dont le montant n'excède pas celui des indemnités de même nature que l'Etat accorde à son personnel, peuvent généralement être considérées comme représentant, à concurrence de 30 p.c., le coût du carburant.

En vue d'éviter dans la mesure du possible des litiges de peu d'importance, il a été décidé que la proportion 30/70 peut être appliquée dans tous les cas, quelle que soit la nature du carburant utilisé.

QUESTION ORALE DE M. DE CLIPPELE AU MINISTRE DES FINANCES SUR «LA PROROGATION DE LA PROCHAINE PEREQUATION CADASTRALE»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DE CLIPPELE AAN DE MINISTER VAN FINANCIEN OVER «HET UITSTELLEN VAN DE VOLGENDE KADASTRALE PEREKWATIE»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. de Clippele au ministre des Finances sur «la prorogation de la prochaine péréquation cadastrale».

La parole est à M. de Clippele.

M. de Clippele. — Monsieur le Président, à une question écrite du sénateur Didden, le ministre des Finances a répondu officiellement en date du 16 août 1988: «Dans le contexte socio-économique et fiscal actuel, l'exécution d'une péréquation générale des revenus cadastraux est inopportune. J'ai dès lors l'intention de proposer au gouvernement d'introduire un projet de loi modifiant le Code des impôts sur les revenus visant à postposer l'exécution de la péréquation générale des revenus cadastraux prévue au 1er janvier 1991.»

A la suite d'une question orale posée par le sénateur Hasquin à la tribune du Sénat en date du 27 avril 1989, le ministre des Finances a répondu que la péréquation cadastrale initialement envisagée pour le 1er janvier 1986 est postposée au 1er janvier 1991 mais que, comme elle pourrait être de nature à freiner la relance actuellement perceptible dans le secteur de la construction, il proposerait prochainement au gouvernement de postposer de cinq ans la péréquation générale à partir de l'exercice d'imposition 1996.

Or, le gouvernement a déclaré qu'en compensation de la prorogation des loyers pendant un an, les propriétaires bénéficieraient d'une prorogation de la péréquation cadastrale d'un an seulement.

La déclaration du gouvernement est en contradiction avec la déclaration du ministre de 1988 confirmée en 1989. Puis-je

savoir si vous avez rappelé au gouvernement vos déclarations antérieures ?

M. le Président. — La parole est à Mme Demeester, secrétaire d'Etat.

Mme Demeester-De Meyer, secrétaire d'Etat aux Finances, adjoint au ministre des Finances. — Monsieur le Président, il est exact que le ministre des Finances envisageait de reporter la péréquation cadastrale de quelques années.

Comme, entre-temps, il est apparu indispensable au gouvernement de prendre d'urgence des mesures temporaires en vue de protéger les locataires contre certains abus, le ministre des Finances s'est rallié à l'idée de limiter le report de la péréquation cadastrale à la durée de ces mesures, c'est-à-dire à un an.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Dames en heren, normaal zou nu aan de orde komen de mondelinge vraag van de heer Arts aan de minister van Sociale Zaken, aan de minister van Binnenlandse Zaken, van de Modernisering van de Openbare Diensten, en van de Nationale Wetenschappelijke en Culturele Instellingen en aan de staatssecretaris voor Leefmilieu en Maatschappelijke Emancipatie over « de verlening van een inhaalbonificatie aan de personeelsleden van OCMW's, die ziekenhuizen beheren ».

Ik stel echter vast dat geen van de ministers evenmin als de staatssecretaris momenteel aanwezig is om op die vraag te antwoorden, wat ik betreurt.

Wij zullen bijgevolg proberen deze vraag later in de loop van de vergadering te behandelen.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET GENERAL DES DEPENSES POUR L'ANNEE BUDGETAIRE 1990

Reprise de la discussion générale

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE ALGEMENE UITGAVENBEGROTING VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1990

Hervatting van de algemene beraadslaging

M. le Président. — Nous reprenons la discussion générale du projet de loi contenant le budget général des Dépenses pour l'année budgétaire 1990, sections Justice, Affaires étrangères et Commerce extérieur, Coopération au Développement, Défense nationale et Gendarmerie.

Wij hervatten de algemene beraadslaging over het ontwerp van wet houdende de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 1990, afdelingen Justitie, Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel, Ontwikkelingssamenwerking, Landsverdediging en Rijkswacht.

Nous poursuivons la discussion générale relative à la section Justice.

Wij hervatten de algemene bespreking van de afdeling Justitie. La parole est à M. Barzin.

M. Barzin. — Monsieur le Président, dans ce débat sur les prévisions relatives aux dépenses du département de la Justice pour l'année 1990, je développerai quatre observations: le fait que la justice a mauvaise presse, le « fichage » des citoyens, la protection de notre jeunesse contre la drogue et l'arriéré judiciaire.

Mais permettez-moi d'abord de féliciter et de remercier M. Wintgens pour son excellent rapport de nos travaux de

commission, qui relate clairement ce qui s'y est dit. C'est une bonne synthèse qui traduit les préoccupations des sénateurs sur des problèmes d'actualité. Je remercie aussi M. le ministre des réponses circonstanciées qu'il a données.

A mes yeux, la discussion d'un budget de ce type n'est pas une formalité. C'est ici, au Parlement, que nous devons dégager les priorités. Si nous ne le faisons pas, nous négligeons de développer une politique volontariste dans un département dit « d'autorité », qui nécessite que les responsabilités soient prises là où il le faut.

La justice a mauvaise presse. Des accusations graves sont proférées, des suspicions sont entretenues et la crédibilité de tout l'appareil judiciaire est profondément ébranlée. Cela ne doit pas nous laisser indifférents !

Chaque réunion de la commission d'enquête de la Chambre sur la répression du terrorisme et du banditisme donne lieu à la publication de titres « choc » dans la presse, parfois suivis de démentis de la part des personnes mises en cause. Je souligne la gravité des accusations, qui vont jusqu'à prétendre qu'un coup d'Etat avait été préparé.

On dit aussi que notre pays serait « manipulé ». Ainsi peut-on lire dans *La Libre Belgique* du 7 novembre 1989 que M. Jean-François Godbille, substitut du procureur du Roi à Bruxelles, aurait déclaré à la commission d'enquête: « Je me demande si la Belgique n'a pas été victime d'un mécanisme de déstabilisation voulu par une sorte de mafia organisée. Toutes ces questions, je me les pose après avoir examiné deux cents dossiers. Certes, nous avons découvert, ces dernières années, des « brebis galeuses » dans la magistrature, la gendarmerie, les polices. Mais pourquoi ces accusations systématiques, sinon pour faire perdre la confiance des citoyens en leur justice, dans leur appareil policier ? Peut-être pour que se développe davantage, dans ce pays, une criminalité financière déjà galopante, souvent branchée sur la criminalité de sang ? »

Monsieur le ministre, dans l'avant-propos de la brochure accompagnant le budget 1989 de votre département, vous avez exprimé avec lyrisme l'émotion — oserais-je dire tout à fait légitime — que vous avez ressentie lorsqu'en mai 1988, vous avez franchi pour la première fois la porte de votre bureau au ministère de la Justice, et que vous avez contemplé en face de vous la masse imposante du Palais de Justice de Bruxelles. Depuis, écriviez-vous, « je vois tous les jours ce palais. De l'« institution Justice », je discerne les fantastiques aspirations et je devine aussi les tragiques faiblesses, les lézardes qui y sont insidieusement nées ».

Dès avant que vous ne preniez possession de votre bureau, monsieur le ministre, on parlait beaucoup de ces faiblesses et de ces lézardes. Dans un éditorial paru sous le titre « Savoir » dans l'hebdomadaire *Le Vif* du 5 février 1988, le rédacteur en chef, Jean-Pierre Stroobants, écrivait: « Les révélations faites depuis des années par la presse ont montré qu'il fallait parler désormais d'une crise très grave à l'intérieur de certains rouages essentiels de cet Etat. Parce qu'il est maintenant clair que des membres, ou ex-membres, de services officiels, cerveaux ou instruments d'un complot, ont freiné des enquêtes, égaré des recherches, et même, peut-être, armé la main de tueurs recrutés ici ou là. (...) Lorsque 29 victimes tombent, lorsque des groupuscules inquiétants sont démasqués, lorsque la justice ne peut que s'interroger, lorsque la presse se heurte à des murs de silence, on semble approcher à grands pas d'un moment crucial et douloureux de l'histoire d'une démocratie. »

Tout cela nous interpelle, et nous ne pouvons nous limiter à quelques propos de bon ton sur l'arriéré judiciaire, l'augmentation des traitements du personnel et la modernisation du ministère. Mais tous ces problèmes, qui me paraissent extrêmement aigus, puisqu'ils mettent en cause la crédibilité de notre justice et la sécurité de l'Etat, ne sont pas évoqués. Vous les avez indirectement abordés, monsieur le ministre, à propos des moyens supplémentaires qui seraient mis à la disposition du Centre de traitement de l'information, et d'un nouveau projet sur la protection de la vie privée. La question n'a pas davantage retenu l'attention de la Chambre, peut-être parce que ses membres estiment que les conclusions du rapport de la commission

d'enquête, attendu pour le 1er avril 1990, seront suffisamment éloquentes. Pour ma part, je me suis permis de soulever la question pour que nous ne donnions pas l'impression, au vu des conclusions de ce rapport, de «découvrir le monde»...

Ma réflexion sur tout cela, à ce jour, m'amène à dire que la formation et l'approche psychologique des policiers — qui travaillent davantage sur le terrain — ne sont pas du tout comparables à celles des avocats, des juges, et même du ministre. Ce sont deux mondes différents. Les uns sont en contact direct avec les délinquants, aussi avec le danger, et sont tentés d'exprimer leur efficacité d'une façon trop individuelle; les autres ont appris le droit dans les bibliothèques, et sont davantage imprégnés d'une vision feutrée des rapports sociaux. Sans doute, ce qui se dit devant la commission sur la répression du terrorisme et du banditisme s'apparente-t-il davantage à ce qui se vit sur le terrain.

Je crois qu'à l'avenir, il faut mieux prendre en compte ces différences qui sont complémentaires, faire en sorte qu'il y ait, au sein de l'appareil judiciaire et des services de police, une meilleure communication, et éviter d'éventuels dérapages par un encadrement mieux conçu.

J'en termine sur ce sujet en vous demandant, monsieur le ministre, quel a été le suivi de toutes ces accusations. Avez-vous pris des mesures pour rechercher la vérité? Avez-vous réorganisé certains services? Avez-vous pris des sanctions?

Ma deuxième réflexion a trait au «fichage» des citoyens, de tous les Belges qui ne sont pas poursuivis par la justice et à qui on ne reproche rien, mais qui seraient fichés à titre préventif.

On a dit que c'était l'administration de l'information criminelle, appelée BIC, qui était chargée de récolter ce genre de renseignements.

Vous avez déclaré, monsieur le ministre, qu'il n'en était plus ainsi depuis le 1er janvier 1989, que cette administration a eu son utilité, mais que les difficultés de contrôle et l'évolution de la jurisprudence sur la notion de provocation ont justifié sa suppression et la reprise de ses missions par les services de police sous l'autorité des procureurs généraux. En fait, le BIC avait été chargé «d'infiltrer le milieu».

Puis-je vous demander, monsieur le ministre, si le fait que ce service soit dissous veut dire que l'on a renoncé à mener des investigations de cette façon?

Quel est dès lors le service de police qui est aujourd'hui chargé, par priorité, de la prévention?

Je m'empresse de dire que je ne suis pas partisan d'une formule où un service a pour mission spécifique de glaner des renseignements sur tout un chacun à titre préventif. Je crois, au contraire, que c'est l'ensemble de notre appareil judiciaire qui doit se montrer dissuasif à l'égard des délinquants en puissance.

Cependant, quand je lis dans la brochure que vous avez éditée à l'occasion du budget de 1989, que le Groupe interforce antiterroriste — GIA — collecte aussi des informations, «les exploite, les analyse et les diffuse», je me pose la question de savoir qui a autorité, aujourd'hui, pour récolter et utiliser des informations qui concernent des citoyens, en dehors de toute poursuite judiciaire.

En raison de la gravité d'une démarche policière qui empiète sur la vie privée, il est indispensable de savoir qui fait quoi en la matière. Sur quelles bases fait-on des recherches? Quels renseignements recherche-t-on? Qui trie ces renseignements? Leur confidentialité est-elle assurée? Existe-t-il une déontologie dans la collecte et l'utilisation des informations, et des sanctions sont-elles prévues dans l'hypothèse où certains agents abuseaient desdites informations?

Comme vous le disiez à l'occasion du dépôt du budget 1989, il faut faire en sorte, monsieur le ministre, que l'équilibre indispensable entre la protection de la vie privée et le maintien d'une société pacifique soit garanti.

Ann. parl. Sénat de Belgique — Session ordinaire 1989-1990
Parlem. Hand. Belgische Senaat — Gewone zitting 1989-1990

Une convention conclue au sein du Conseil de l'Europe, le 28 janvier 1981, consacre les principes suivants en la matière:

1. Il faut que l'obtention des données enregistrées soit licite et que ces données soient pertinentes, exactes, mises à jour et effaçables;

2. Il faut que les données recueillies soient sans rapport avec la race, les opinions politiques, les convictions religieuses, la santé, la vie sexuelle, les condamnations pénales des personnes intéressées;

3. Il faut que des mesures draconiennes soient prises en vue d'assurer la sécurité et la confidentialité des données;

4. Les personnes doivent disposer de certains droits quant à l'accès aux données qui les concernent, et quant à leur modification éventuelle.

Je suppose, monsieur le ministre, que ces principes ont été pris en considération dans l'élaboration du projet de loi sur la protection de la vie privée. Je vous remercie des informations que vous avez données à cet égard en commission et j'ai noté avec satisfaction que les fichiers des services de police et de renseignement seront également soumis à la loi.

J'aborde le troisième point de mon exposé qui concerne la drogue et la protection de notre jeunesse à son égard.

Notre pays était connu comme la plaque tournante du trafic de stupéfiants et il faut se réjouir des récentes arrestations qui ont permis de démasquer le chef d'un réseau international.

Effectivement, le trafic de la drogue doit être appréhendé au niveau international, et je suis convaincu que vous vous y employez, monsieur le ministre, tant les références à des instances internationales sont abondantes dans le chapitre consacré aux stupéfiants de la brochure qui accompagnait le budget de 1989: il y est question de la prochaine ratification par la Belgique de la convention des Nations Unies du 19 décembre 1988, des activités du Groupe Pompidou, etc.

Mais je crois qu'il existe aussi un marché belge de la drogue, et qu'il se développe. En commission, j'avais demandé comment évoluait la situation au vu des dossiers ouverts par les parquets. Ainsi, pour l'année 1986, on avait enregistré un accroissement du nombre des dossiers répressifs de plus de 500 unités, alors que depuis 1983, ce nombre restait plus ou moins stationnaire. Le nombre d'usagers impliqués était également en progression constante, surtout celui des mineurs d'âge, qui avait connu une augmentation de plus de 50 p.c. entre 1984 et 1986.

Je suis d'accord avec vous pour dire qu'il faut agir au niveau de la prévention, et qu'*a posteriori* la prison n'est pas une bonne solution, mais je maintiens ma question car je souhaiterais savoir comment les parquets perçoivent le phénomène, comment ils le traitent, et quelles sont les sanctions prises à l'égard des professionnels et commerçants de la drogue. Peut-être, monsieur le ministre, pourriez-vous affiner la réponse en distinguant la vente, la détention et l'usage des drogues douces et des drogues dures?

Enfin, je souhaiterais également formuler une observation en ce qui concerne l'arriéré judiciaire. Autant la justice dispose d'un rôle d'initiative en matière de sécurité et de respect des lois, autant elle doit d'abord, dans les matières civiles, être à la disposition du justiciable.

On peut attendre de l'appareil judiciaire, en matière civile, qu'il agisse comme moyen de pression à l'égard des particuliers dans le cadre d'une contestation qui est souvent évolutive, mais on peut en attendre aussi qu'il apporte une solution rapide, lorsque le besoin s'en fait sentir, qu'on le demande, et qu'il n'y a pas d'autre issue.

Le problème provient en grande partie de ce qu'on mêle ces deux aspects de la justice civile, les juridictions perçues en quelque sorte comme partenaires dans l'évolution d'une affaire, et les juridictions perçues comme dernier recours; dans ce cas, on attend d'elles une solution rapide.

Il convient d'adapter les règles de procédure à ces deux approches, qui peuvent être alternatives ou successives.

Dès lors, la solution de l'arriéré sur le plan civil paraît se situer dans le changement de mentalités et dans la réorganisation des tribunaux plutôt que dans l'allocation de moyens supplémentaires. Je terminerai en vous faisant part de ma confiance en notre justice. C'est une œuvre essentiellement humaine et c'est cette dimension qu'il faut développer à tous les niveaux de la structure qui la sert. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Pataer.

De heer Pataer. — Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat wij moeten vermijden in openbare vergadering te herhalen wat reeds in commissie aan de orde kwam en wat overigens altijd in het verslag terug te vinden is. Ik zal proberen mij aan die regel te houden, maar toch wil ik even terugkomen op het korte debat dat wij in de commissie hebben gevoerd over het zogenoemde tweede Schengen-akkoord dat tijdens het weekend van 11 november jongstleden in Bonn werd gesloten.

Ik dank de minister voor zijn duidelijke en openhartige uitleg daarover in de commissie alsmede voor zijn belofte een synthese-nota voor te bereiden voor de parlementaire commissies. Als deze synthese-nota een samenvatting is van het akkoord met de belangrijkste krachtlijnen ervan, dan kan ik daar vanzelfsprekend mee akkoord gaan. Ik zou het minder appreciëren als de nota alleen een samenvatting zou zijn. Gelet op het grote belang voor de individuele burgers van de rechtsgevolgen van een Europa zonder grenzen lijkt het mij absoluut nodig dat de parlementen — dus ook het onze — in kennis worden gesteld van de volledige tekst van het ontwerp-akkoord en liefst vóór het akkoord door de Belgische regering op 15 december 1989 wordt ondertekend.

Dat ik ter zake op het goede spoor zit, blijkt uit een telefax van het Europees Parlement waarvan ik zo pas kennis heb genomen. Het Europees Parlement heeft vanmiddag een resolutie goedgekeurd waarin het, enerzijds de regeringen van de lidstaten verzoekt hun parlementen te betrekken bij en te informeren over alle aangelegenheden die verband houden met het akkoord van Schengen en het aanvullend akkoord van Schengen en de Commissie verzoekt ten aanzien van het Europees Parlement hetzelfde te doen via zijn commissie juridische zaken en rechten van de burgers. Anderzijds — en dat lijkt mij belangrijk voor een Europese resolutie —, verzoekt het Europees Parlement de regeringen van de vijf bij dit akkoord van Schengen aangesloten landen het aanvullende akkoord onderwijl niet te ondertekenen. Deze tekst blijkt dus vanmiddag meerderheid tegen minderheid in het Europees Parlement te zijn aangenomen. Het lijkt mij niet oninteressant dat onze regering daar rekening zou mee houden.

De heer Wathélet, Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Middenstand. — Welke meerderheid dan?

De heer Pataer. — Ik ken geen cijfers.

De heer Wathélet, Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Middenstand. — Waarschijnlijk de zeven landen die niet betrokken zijn bij Schengen tegen de vijf landen die dat wel zijn.

De heer Pataer. — Hoe dan ook, er was een duidelijke meerderheid in het Europees Parlement om uitstel te vragen. Waarschijnlijk zullen de parlementsleden uit de vijf betrokken landen iets meer gemotiveerd geweest zijn, maar dat heb ik niet kunnen nagaan.

Mijnheer de minister, u hebt er al op gewezen dat in verband met het Schengen-informatiesysteem — het SIS — dat zal instaan voor informatie-uitwisseling over ongewenste personen, België nog geen wetgeving heeft voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Collega Barzin heeft daaraan ook nog herinnerd. Dat probleem hebben wij zelf in handen en wij moeten daar iets aan doen. Dit is gisteren in de Kamer van volksvertegenwoordigers in alle scherpheid nogmaals tot uiting gekomen bij de behandeling van het ontwerp over de sociale kruispuntbank.

Als dat ontwerp wet wordt, zal de overheid systematisch — maar jammer genoeg onvoldoende gecontroleerd — uiterst vertrouwelijke informatie in databanken kunnen opslaan.

Na het Rijksregister wordt nu ook aan de Kruispuntbank een wettelijke mouw aangepast, als ik mij zo mag uitdrukken. Er werden wel bepaalde waarborgen opgenomen, maar mijns inziens zijn ze onvoldoende. Te veel instellingen uit het ruime veld van de sociale zekerheid krijgen daardoor een te gemakkelijke toegang tot de opgeslagen gegevens en de vooropgestelde controle-organen vertonen enkele structurele tekorten. Zo is er de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, die adviezen kan verstrekken, maar geen onderzoek kan instellen op eigen initiatief. Er zijn de sociale inspecteurs, die ter zake kunnen optreden, maar die vallen onder de hiërarchische bevoegdheid van de administrateur-generaal bij de Kruispuntbank.

Tijdens de viering van de vijfde verjaardag van de raadgevende commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer op 20 september 1989, waar ik mocht aanwezig zijn, hebt u er terecht aan herinnerd dat het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer nog niet eens in onze Grondwet is opgenomen. Zouden wij daar geen werk van maken, samen met de opneming van andere grondrechten in onze Grondwet? Wij hoeven daarvoor zelfs niet te wachten op de resultaten van de bijzondere gemengde parlementaire commissie, die zal worden opgericht in verband met de derde fase van de staatshervorming.

U hebt er ook aan herinnerd dat België één van de eerste landen was om een wetsontwerp in te dienen over de bescherming van de privacy ten opzichte van de geautomatiseerde persoonsregistratie. Het eerste ontwerp dateert van 1976. Tegelijkertijd hebt u er de aandacht op gevestigd dat wij nu, dertien jaar later, nog steeds niet zijn kunnen overgaan tot de ratificatie van de Conventie van de Raad van Europa van 1981. Wij kunnen immers moeilijk ratificeren als wij zelf niet beschikken over een algemene interne wet ter zake. Wij betreuren dan ook dat het ontwerp op de Kruispuntbank niet samen kon worden behandeld met het algemeen ontwerp op de privacy, al was het maar om louter technische redenen.

De sectoriële toezichtcomités moeten een relatie ontwikkelen met de algemene basiscommissie, zoals die in de basiswet zou moeten worden ingeschreven. Ook de eenheid van rechtspraak zal hierdoor in de hand worden gewerkt.

Ik sprak over de ratificatie van een Conventie van de Raad van Europa, één van de vele internationale akkoorden die door ons land nog niet werden bekrachtigd. Ik heb in de commissie nog andere verdragen genoemd, meer bepaald met betrekking tot de mensenrechten, waarvoor wij nog tot ratificatie moeten overgaan.

Wij vragen ons nu reeds af hoe lang het zal duren alvorens de net gesloten UNO-conventie voor de rechten van het kind aan de beurt zal komen voor bekrachtiging door dit Parlement.

Mijnheer de Voorzitter, mag ik terloops een klein lansje breken voor de oude wens van collega Egelsemeers om de internationale verdragen te laten bespreken in de senaatscommissie die bevoegd is voor de daarin vervatte materie? Op die manier zullen wij de parlementaire interesse voor deze verdragen kunnen vergroten en meer oog kunnen hebben voor de wisselwerking en de kruisbevruchting als het ware tussen de interne en de externe wetgeving.

De Voorzitter. — Mijnheer Pataer, mag ik u verzoeken af te ronden? Zoals u weet is de spreektijd beperkt tot tien minuten. Wij hebben nog een aantal dringende aangelegenheden te behandelen.

De heer Pataer. — Mijnheer de Voorzitter, ik wens nog een korte beschouwing betreffende de politieke vluchtelingen te maken.

Mijnheer de minister, vorige vrijdag bent u naar onze commissie gekomen, recht van de wekelijkse Ministerraad, wat een uitstekende gelegenheid bood om het Parlement uit de eerste hand te informeren over wat er in de Ministerraad werd beslist

of niet beslist in verband met de politieke vluchtelingen. Naar mijn mening is dit niet duidelijk gebeurd en het is jammer dat ik pas 's avonds over de radio heb vernomen wat in de regering werd overeengekomen.

Mag ik u vragen, mijnheer de minister, ons hier nadere informatie te verschaffen over wat al dan niet werd afgesproken in verband met de bootvluchtelingen en het legaliseren van de illegale vluchtelingen in ons land?

Tenslotte wil ik nog een suggestie doen met betrekking tot de begroting zelf, met de bedoeling deze te verlichten en aldus meer middelen vrij te maken voor de magistratuur en het gevangeniswezen. Ik stel voor de wet op de landloperij en de bedelarij gewoon af te schaffen. Het betreft hier de wet van 1881 en enkele artikelen uit het Strafwetboek. Het geld dat thans wordt besteed aan de repressieve aanpak van de landloperij en aan de instellingen te Wortel, Merksplas, Sint-Andries en Saint-Hubert zou dan voor andere doeleinden kunnen worden aangewend of zou — maar dat is niet zo eenvoudig — kunnen worden overgeheveld naar de Gemeenschappen. Dit zou een gunstige weerslag hebben op de huidige begroting die ook wij zullen goedkeuren. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Baert.

De heer Baert. — Mijnheer de Voorzitter, in deze bespreking van de begroting van Justitie in het kader van het debat over de Rijksmiddelenbegroting zouden wij het kunnen hebben over het vele werk dat u, mijnheer de minister, en ook ons, wacht op het gebied van de wetgeving en over de beleidsopties en beslissingen die moeten worden genomen. Wij zullen daartoe echter amper de gelegenheid krijgen bij de bespreking van de administratieve begroting van Justitie. Ik ga daar nu dus niet op in.

Wel wil ik enkele algemene beschouwingen formuleren — sommige collega's hebben het hier ook reeds gedaan — over de plaats van het ministerie van Justitie in ons algemeen staatsbestel. Justitie is, wat de middelen betreft waarover het beschikt, beslist niet het belangrijkste departement. Politiek en maatschappelijk is het wel een van de heel belangrijke departementen. Meer nog dan Binnenlandse Zaken is Justitie verbonden met de grondslagen van onze democratische maatschappij en van de rechtsstaat.

De minister van Justitie neemt een aparte plaats in want hij beheert, alleen, één van de drie staatsmachten, namelijk de rechterlijke macht. Sommigen spreken weliswaar van vier of vijf staatsmachten, maar ik houd het voorlopig bij de drie die grondwettelijk erkend zijn en ten grondslag liggen aan onze parlementaire democratie.

De rechterlijke macht is niet alleen één van de drie staatsmachten, die staatsmachten zijn ook gescheiden en de rechterlijke in het bijzonder is gescheiden van de twee andere, precies met het oog op de bescherming van de fundamentele rechten van de burger. De fundamentele taak van de rechterlijke macht is niet zozeer de bescherming van de maatschappij. Daar kunnen andere departementen, andere instanties en andere machten zelfs beter voor instaan. De rechterlijke macht is er en is gescheiden van de andere machten om de burgers de garantie te geven dat de bescherming van welk belang ook van de maatschappij, geen afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten en vrijheden van de burger, opdat wanneer hij zich verkeerd heeft gedragen, zijn gedraging door een onafhankelijke rechter wordt beoordeeld, opdat wanneer hij in conflict komt met andere burgers, of ook en misschien vooral, met de overheid, zijn geschil door een onafhankelijke rechter, onafhankelijk tegenover alle burgers en onafhankelijk ten opzichte van de overheid, kan worden beslecht.

Daarom ook liggen de voornaamste taken van het departement van Justitie op het gebied van de bescherming van de burgers, vooral van de zwakste, van de meest kwetsbare. Ik denk bijvoorbeeld aan wetgevingen op de voorlopige hechtenis, de vluchtelingen, de geesteszieken, de verdediging van behoeftigen, de bescherming van de privacy, de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, waarin telkens weer die grondrechten

dienen te worden gehandhaafd door de rechterlijke macht, en waarbij telkens ook de menselijkheid door diezelfde Justitie dient te worden bevorderd.

Ook voor de degelijke beslechting van geschillen is Justitie belangrijk; van haar hangt de handhaving af van de rechtsstaat; van haar het respect voor die rechtsstaat. Dat vereist een hoge kwaliteit van de magistratuur, dat vereist dus goede benoemingen.

Mijnheer de minister, men meent soms dat het helemaal uit de wereld helpen van de politiek bij de benoemingen bij de magistratuur het wondermiddel zou zijn om de magistratuur tot ongekende hoogten van kwaliteit te verheffen. Ik geloof dat niet. Ik meen dat de politiek daarin een rol mag en vaak moet spelen, maar dat het anderzijds de bekommerning van de minister moet zijn — ik weet dat u daar zeer erg mee begaan is — om de kwaliteit van de magistraten, ongeacht wat zij politiek vertegenwoordigen, op een zo hoog mogelijk peil te houden.

Een goede magistratuur vergt dan een serieuze honorering, om de motivering te bevorderen, maar dan moet men aan de ernst, de werkkraft en de intelligentie van de magistraten ook hoge eisen stellen. Degelijke en vlugge rechtspraak vergt een behoorlijke uitrusting van het gerechtelijk apparaat. Met enige verbijstering heb ik in het verslag van de Kamer gelezen dat u daar hebt gezegd dat indien de regering en indien bepaaldelijk de minister van Justitie niet over alternatieve financieringsmogelijkheden zouden kunnen beschikken om de informatisering en de computerisering van het gerecht tot stand te brengen, het wellicht tot in het jaar 2050 kan duren alvorens men zover is. Dan zijn we natuurlijk helemaal achterop.

Een behoorlijke honorering van de magistraten is dus gewenst, van wie men dan ook mag verwachten dat zij serieus en soms zelfs overdadig werken, derwijze dat de rechtzoekenden tijdig een uitspraak kunnen krijgen over de geschillen waarin zij betrokken zijn. Het gaat niet op dat ze, zoals vandaag helaas te vaak het geval is, twee, drie of meer jaren moeten wachten alvorens hun proces te zien beslechten.

Mijnheer de minister, in het licht van deze korte beschouwingen wil ik tenslotte iets zeggen over wat wij denken over uw beleid. Onze beoordeling is positief. U hebt een serieuze inspanning gedaan om een benoemingspolitiek te voeren die is gericht op kwaliteit. U hebt interessante initiatieven genomen om te proberen de gerechtelijke achterstand op te halen. We weten ondertussen dat die nog niet is opgelost. Wij wachten met spanning op het ontwerp dat u ter zake zult indienen. Ik denk aan het colloquium dat u in deze zaal hebt georganiseerd in verband met de gerechtelijke achterstand. Het heeft een zeer grote weerklank gehad in het hele land.

U verleent een zeer geëngageerde en intelligente medewerking aan belangrijke voorstellen die in de commissie voor de Justitie worden besproken. Ik denk aan uw inbreng bij het ontwerp betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke, het ontwerp betreffende de meerderjarigheid, enzovoort.

U hebt bovendien geprobeerd om eindelijk wat meer geld los te krijgen voor Justitie, niet zonder enig succes, iets wat zelden een van uw voorgangers is gelukt. De heer Erdman heeft ook erop gewezen dat Justitie vaak slecht werd verdedigd in de regering. Het verheugt me dat u daaraan aandacht hebt besteed. Het succes kan nog verbeteren, de rechtsstaat die zich respecteert mag vooral voor Justitie niet krenterig zijn.

U heeft ambitieuze plannen. Ik meen niet dat ik daarop vandaag moet ingaan. Wij krijgen later de gelegenheid daarover uitvoerig te spreken.

Ik meen wel te mogen stellen dat de Senaat, en de commissie voor de Justitie in het bijzonder, uw beleid over het geheel positief beoordeelt.

Het is niet omdat uw opvatting het in de commissie voor de Justitie eens niet haalt dat onze waardering voor uw politiek en uw optreden minder groot of oprecht zou zijn.

Het is nu eenmaal een traditie in de commissie voor de Justitie dat een minister af en toe struikelt. Al uw voorgangers hebben dat ervaren. U hoeft zich daarover geen zorgen te maken. De commissie voor de Justitie is — gelukkig voor onze democratie

— de meest onafhankelijk denkende en handelende commissie van het gehele Parlement. Dat het zo blijve.

Mijnheer de minister, u is erin geslaagd meer geld los te krijgen voor Justitie in 1989, en zelfs iets meer in 1990. Ik herhaal het: nog te weinig. U heeft dat overigens zelf ook gezegd.

Wij hopen dat u erin slaagt om deze in geld uitgedrukte erkenning van het belang van de Justitie te verhogen en op die wijze een politiek te volgen die de tempel en de wijding van het recht waardig is.

Velen zullen u daarvoor dankbaar zijn: magistraten, dienaren van de justitie in het algemeen, advocaten, vooral jonge, en de burger, de rechtzoekende voor wie het gerecht geen ondoordringbaar labyrint mag zijn, noch een ongrijpbaar instituut of een ontoegankelijk paleis, maar een plechtig forum voor de verdediging van zijn rechten en belangen en een toevluchtsoord waar de burger bescherming tegen willekeur verkrijgt, recht en rechtvaardigheid, met respect voor het recht van allen en voor het onontbeerlijke maatschappelijk evenwicht, op menselijke wijze en binnen een redelijke termijn.

Als u daarin slaagt, kan u niet alleen een goed, maar zelfs een groot minister van Justitie zijn. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Aelvoet.

Mevrouw Aelvoet. — Mijnheer de Voorzitter, ik zal mijn uiteenzetting in deze bespreking beperken tot twee punten: ten eerste, het beleid ten opzichte van de politieke vluchtelingen en, ten tweede, de problematiek van het Schengen-akkoord, waarvoor ik trouwens een interpellatieverzoek heb ingediend.

Wat het beleid ten opzichte van de politieke vluchtelingen betreft, heb ik moeten vaststellen dat u, mijnheer de minister, vorige vrijdag op de Ministerraad voorstellen heeft ingediend. Een heel aantal van die maatregelen zijn zeer belangrijk, maar konden jammer genoeg niet op een meerderheid in de regering rekenen.

Ik verwijs naar het probleem van het onthalen van vluchtelingen aan de grens, namelijk in het opvangcentrum aan de luchthaven van Zaventem. U heeft er trouwens zelf al verscheidene keren de aandacht op gevestigd dat de omstandigheden waarin de vluchtelingen worden onthaald niet langer menselijk aanvaardbaar zijn.

Ik heb via de media vernomen dat de regering de beslissing heeft genomen een bijkomend centrum te openen om de onthaalcapaciteit aan de grens te vergroten.

* Mijn vraag is: wat gebeurt er in de tussentijd? Het duurt nog maanden vooraleer het nieuwe centrum zal zijn ingericht. Intussen zijn er vaak meer mensen dan beschikbare bedden.

Mijn vraag is dus concreet: wat gebeurt er in de interimfase? Het gaat niet op nu al maanden te verklaren dat dit mensonwaardige toestanden zijn en goede maatregelen in het vooruitzicht te stellen zonder duidelijkheid over de tussentijdse maatregelen.

Ten tweede, voor het wegwerken van de achterstand in de dossiers is men blijkbaar van plan veertien ambtenaren meer aan te werven voor het commissariaat-generaal en vier ambtenaren voor de beroepscommissie. Graag had ik vernomen hoeveel maanden er dan nodig zullen zijn om de achterstand op te halen. Uit commentaren van commissaris-generaal Bossuyt blijkt dat hij met belangrijke vragen betreffende de doeltreffendheid van deze maatregelen blijft zitten.

Mijnheer de minister, ik heb vernomen dat u bezwaren hebt tegen de wijze waarop de beroepscommissie functioneert, omdat er blijkbaar ambtenaren zijn in opgenomen die reeds een uitspraak moesten doen over de ontvankelijkheid van de asielaanvraag, zodat er onvoldoende garantie is voor echt beroep. Volgens de mediaberichten zou u daarvoor zelfs bij de Raad van State te rade zijn gegaan. Graag had ik vernomen hoe zo een situatie mogelijk is, aangezien u toch politiek verantwoordelijk was voor het benoemen van de ambtenaren in de beroepscommissie, zeker voor de ambtenaar van Justitie. Het zijn precies de ambtenaren die in de vluchtelingendienst verantwoordelijk zijn, die een dubbele functie vervullen en zowel bij het onderzoek

naar de ontvankelijkheid van de aanvraag als later in beroep een oordeel moeten vellen.

De heer Wathelet, Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Middenstand. — De voorzitter van de vaste commissie, de beroepscommissie en de commissaris-generaal nemen hun beslissingen onafhankelijk.

Mevrouw Aelvoet. — Natuurlijk zijn zij onafhankelijk, maar het is in ieder geval een probleem dat dezelfde ambtenaren twee keer een verschillende rol moeten vervullen in de procedure. Mijn vraag was of u niet politiek verantwoordelijk was voor de samenstelling van de beroepscommissie.

De heer Wathelet, Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Middenstand. — Ik heb de ambtenaren benoemd opdat zij bij de beroepscommissie zouden werken, maar ik heb vastgesteld dat dit niet het geval was. Ik heb niets te zeggen aan de voorzitter van de beroepscommissie.

Mevrouw Aelvoet. — Daar ligt het probleem niet. Het ging over de rol van de ambtenaren.

Ten derde ga ik even in op de maatregel die volgens mij zeer noodzakelijk is, namelijk het voorstel tot regularisatie van degenen die meer dan drie jaar in België verblijven, ofwel nog wachten op een uitspraak, ofwel een negatieve uitspraak hebben gekregen, maar al zo lang in het land verblijven dat het menselijk gezien niet mogelijk is ze nu nog over de grens te zetten. Het verbaast mij te vernemen, via de media, dat het voorstel niet op een meerderheid in de regering kon rekenen. Volgens mij is het een juiste maatregel en ook de Liga voor de rechten van de mens eist dit expliciet op. Graag vernam ik welke argumenten de regering naar voren bracht om dit voorstel niet te aanvaarden.

Tenslotte ga ik nog even in op wat collega Pataer heeft gezegd over het bijkomend Schengen-akkoord. Twee weken geleden heb ik hierover al een mondelinge vraag gesteld en vorige week heb ik een interpellatieverzoek ingediend, aangezien ik vind dat dit onderwerp in het kader van een begrotingsbespreking niet helemaal kan worden uitgediept.

Op mijn mondelinge vraag heeft de minister geantwoord dat het helemaal niet gaat om geheime of geheimgehouden besprekingen. Ik reken er dan ook op dat wij de volledige teksten tijdig, dit wil zeggen vóór de ondertekening van het akkoord, krijgen. Uiteraard ben ik van oordeel dat het een slechte zaak zou zijn dit bijkomend akkoord nu te ondertekenen vóór er een grondig parlementair onderzoek werd uitgevoerd. In Nederland, dat ook tot de groep van vijf behoort, is zo een onderzoek overigens ook afgedwongen.

De fameuze resolutie, waarin uitdrukkelijk wordt gevraagd om de Schengen-akkoorden nu niet te ondertekenen, werd vanochtend in het Europese Parlement door een meerderheid aangenomen. De parlementsleden van de zeven landen die niet tot de Schengen-groep behoren stemden niet noodzakelijk voor de resolutie en de parlementsleden behorende tot de Schengen-groep niet noodzakelijk tegen. Het ging helemaal anders.

België behoort tot de groep van de vijf landen die de Schengen-akkoorden in het verleden hebben ondertekend. Een hele reeks Belgische parlementsleden, waaronder de Vlaamse socialisten en de groenen hebben voor die resolutie gestemd. (*Applaus.*)

M. le Président. — Je propose au Sénat d'interrompre ici la discussion afin de nous permettre d'examiner le projet de loi figurant à l'addendum de notre ordre du jour et de procéder ensuite aux votes prévus.

Ik stel de vergadering voor de bespreking hier te onderbreken teneinde ons in staat te stellen het ontwerp van wet dat werd toegevoegd aan de agenda van vandaag te behandelen, en daarna over te gaan tot de stemmingen die de agenda vermeldt. (*Instemming.*)

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DU PROTOCOLE ET DE L'ANNEXE, SIGNÉ A LONDRES LE 14 NOVEMBRE 1988, D'ADHÉSION DU ROYAUME D'ESPAGNE ET DE LA RÉPUBLIQUE PORTUGAISE AU TRAITÉ DE COLLABORATION EN MATIÈRE ÉCONOMIQUE, SOCIALE ET CULTURELLE ET DE LÉGITIME DÉFENSE COLLECTIVE, SIGNÉ A BRUXELLES LE 17 MARS 1948, AMENDÉ PAR LE PROTOCOLE MODIFIANT ET COMPLÉTANT LE TRAITÉ DE BRUXELLES, SIGNÉ A PARIS LE 23 OCTOBRE 1954

Discussion et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET PROTOCOL MET BIJLAGE, ONDERTEKEND TE LONDEN OP 14 NOVEMBER 1988, INZAKE DE TOETREDING VAN HET KONINKRIJK SPANJE EN VAN DE PORTUGEESE REPUBLIEK TOT HET VERDRAG VAN ECONOMISCHE, SOCIALE EN CULTURELE SAMENWERKING EN COLLECTIEVE ZELFVERDEDIGING, ONDERTEKEND TE BRUSSEL OP 17 MAART 1948, ZOALS GEWIJZIGD BIJ HET PROTOCOL TOT WIJZIGING EN AANVULLING VAN HET VERDRAG VAN BRUSSEL, ONDERTEKEND TE PARIJS OP 23 OKTOBER 1954

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant approbation d'un protocole.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet houdende goedkeuring van een protocol.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est au rapporteur.

M. Péciaux, rapporteur. — Monsieur le Président, votre commission des Relations extérieures s'est réunie ce mardi 21 novembre 1989.

Après avoir entendu l'exposé relatif au projet de loi portant approbation du Protocole et de l'annexe, signé à Londres le 14 novembre 1988, d'adhésion du royaume d'Espagne et de la République portugaise au Traité de collaboration en matière économique, sociale et culturelle et de légitime défense collective, signé à Bruxelles le 17 mars 1948, amendé par le Protocole modifiant et complétant le Traité de Bruxelles, signé à Paris le 23 octobre 1954, la commission a immédiatement marqué son accord, à l'unanimité des quatorze membres présents, et fait confiance au rapporteur qui vous présente ce projet.

En sa qualité de représentant de notre Sénat auprès de l'assemblée parlementaire de l'Union de l'Europe occidentale, votre rapporteur souhaite, avec l'accord de notre collègue M. Hugo Adriaensens, président de la délégation belge, témoigner toute la satisfaction de votre délégation parlementaire auprès de l'UEO de voir cette adhésion, négociée depuis plusieurs années, arriver à bon terme.

Le vote qu'il plaira à votre instance d'exprimer dans quelques moments permettra à l'assemblée parlementaire de l'UEO, réunie en session ordinaire lors de la première semaine de décembre 1989, de prendre acte de cette heureuse décision de notre Sénat.

Notre assemblée parlementaire aura de cette manière contribué à la promotion active de l'idée européenne. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten.

L'article unique du projet de loi est ainsi rédigé:

Article unique. Le Protocole et l'annexe, signé à Londres le 14 novembre 1988, d'adhésion du royaume d'Espagne et de la République portugaise au Traité de collaboration en matière économique, sociale et culturelle et de légitime défense collective, signé à Bruxelles le 17 mars 1948, amendé par le Protocole modifiant et complétant le Traité de Bruxelles, signé à Paris le 23 octobre 1954, sortira son plein et entier effet.

Enig artikel. Het Protocol met bijlage, ondertekend te Londen op 14 november 1988, inzake de toetreding van het koninkrijk Spanje en van de Portugese Republiek tot het Verdrag van economische, sociale en culturele samenwerking en collectieve zelfverdediging, ondertekend te Brussel op 17 maart 1948, zoals gewijzigd bij het Protocol tot wijziging en aanvulling van het Verdrag van Brussel, ondertekend te Parijs op 23 oktober 1954, zal volkomen uitwerking hebben.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé dans un instant au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Dames en heren, de commissie voor de Parlementaire Werkzaamheden stelt voor toekomstige week volgende agenda voor:

Donderdag, 30 november 1989, 's ochtends te 10 uur, 's namiddags te 15 uur.

1. Eventueel hervatting van de agenda van de vorige week.

2. Ontwerp van wet betreffende het statuut van de dienstplichtigen.

3. Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Economische Zaken voor het begrotingsjaar 1989.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Economische Zaken voor het begrotingsjaar 1989. (Over te zenden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.)

4. Ontwerp van wet tot wijziging van artikel 33bis van het reglement van de Senaat.

5. Mondelinge vragen.

Stemmingen kunnen plaatsvinden vanaf 17 uur en tot aan het einde van de vergadering.

Vrijdag, 1 december 1989, 's namiddags te 14 uur.

Interpellaties:

a) Van mevrouw Mayence-Goossens tot de Eerste minister over « de versnippering van de bevoegdheden inzake leefmilieu »;

b) Van de heer de Seny tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Middenstand, tot de minister van Sociale Zaken en tot de staatssecretaris voor Volksgezondheid en Gehandicaptenbeleid over « de achterstand van België op het gebied van de bio-ethiek »;

c) Van mevrouw Aelvoet tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Middenstand over « het impact van de veront-rustende, ongeregelde onderhandelingen met gesloten deuren betreffende de harmonisatie en coördinatie van een Europese migratiepolitiek »;

d) Van de heer Van Hooland tot de minister van Openbaar Ambt over « het regeringsbeleid inzake het openbaar ambt ».

La commission du Travail parlementaire vous propose l'ordre du jour suivant pour la semaine prochaine:

Jeudi, 30 novembre 1989; le matin à 10 heures, l'après-midi à 15 heures.

1. Eventuellement reprise de l'ordre du jour de la semaine précédente.

2. Projet de loi relatif au statut des miliciens.

3. Projet de loi ajustant le budget du ministère des Affaires économiques de l'année budgétaire 1989.

Projet de loi ajustant le budget du ministère des Affaires économiques de l'année budgétaire 1989. (A transmettre par la Chambre des représentants.)

4. Proposition de modification de l'article 33bis du règlement du Sénat.

5. Questions orales.

Des votes nominatifs pourront intervenir à partir de 17 heures et jusqu'à la fin de la séance.

Vendredi, 1er décembre 1989, à 14 heures.

Interpellations:

a) De Mme Mayence-Goossens au Premier ministre sur « la dispersion des compétences en ce qui concerne l'environnement »;

b) De M. de Seny au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Classes moyennes, au ministre des Affaires sociales et au secrétaire d'Etat à la Santé publique et à la Politique des Handicapés sur « le retard de la Belgique dans le domaine bioéthique »;

c) De Mme Aelvoet au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Classes moyennes sur « les répercussions des négociations inquiétantes, irrégulières et menées à huis clos concernant l'harmonisation et la coordination d'une politique européenne en matière de migrations »;

d) De M. Van Hooland au ministre de la Fonction publique sur « la politique gouvernementale en matière de fonction publique ».

Is de Senaat het eens met deze regeling van onze werkzaamheden?

Le Sénat est-il d'accord sur cette proposition d'ordre du jour? (*Assentiment.*)

Dan is hiertoe besloten.

Il en est ainsi décidé.

PROJET DE LOI CONCERNANT LA PROTECTION JURIDIQUE DES TOPOGRAPHIES DE PRODUITS SEMI-CONDUCTEURS

Vote

ONTWERP VAN WET BETREFFENDE DE RECHTSBESCHERMING VAN TOPOGRAFIEËN VAN HALFGELEIDERPRODUKTEN

Stemming

M. le Président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi concernant la protection juridique des topographies de produits semi-conducteurs.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het ontwerp van wet betreffende de rechtsbescherming van topografieën van halfgeleiderprodukten.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

138 membres sont présents.

138 leden zijn aanwezig.

Tous votent oui.

Allen stemmen ja.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont pris part au vote:

Aan de stemming hebben deelgenomen:

M. Adriaensens, Mme Aelvoet, MM. Aerts, Anthuenis, Antoine, Appeltans, Arts, Aubecq, Baert, Barzin, Bascour, Bayenet, Belot, Bens, Mme Blomme, MM. Bock, Bockstal, Borin, Borremans, Bosmans, Bouchat, Bourgeois, Buchmann, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cerexhe, Claeys, Collignon, Content, Crucke, Dalem, Mme Dardenne, MM. De Backer, De Beul, De Bondt, De Bremacker, Declerck, Decléry, de Clippele, De Cooman, Delloy, De Loor, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Désir, Desmedt, de Wasseige, Deworme, Didden, Donnay, Dufaux, Egelmeers, Erdman, Evrard, Falise, Garcia, A. Geens, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Glibert, Grosjean, Gryp, Mme Harnie, MM. Hatry, Henneuse, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Houssa, Janzegers, Kelchtermans, Kenzeler, Lallemand, Larcier, Jan Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Mainil, Marchal, Matthys, Mme Mayence-Goossens, MM. Moens, S. Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Pécriaux, Pede, Peetermans, Peeters, Petitjean, Pinoie, Priëls, Schellens, Seeuws, Simonet, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Swinnen, Tant, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Valkeniers, Vandekerckhove, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborght, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Eetvelt, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Van Thillo, Verhaegen, Verschueren, Waltniel, Weyts, Wintgens, Wyninckx et Swaelen.

M. le Président. — La parole est à M. Hatry.

M. Hatry. — Monsieur le Président, je tiens à signaler aux membres du Sénat que nous ne nous sommes pas déjugés par rapport à l'attitude que nous avons adoptée en commission. En effet, nous avons voté ce projet de loi à l'unanimité, contrairement au compte rendu dont nous sommes en possession depuis ce matin. Une rectification doit donc être apportée au rapport qui a été établi notamment pour l'extérieur du Parlement.

M. le Président. — Je vous remercie, monsieur Hatry, de cette précision. Nous rectifierons le texte comme vous le souhaitez.

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DE LA JUSTICE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1988

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DE L'AGRICULTURE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1989

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN JUSTITIE VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1988

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN LANDBOUW VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1989

Stemming

M. le Président. — Je propose au Sénat de se prononcer par un seul vote sur l'ensemble de ces projets de loi.

Ik stel de Senaat voor één enkele stemming te houden over deze ontwerpen van wet in hun geheel. (*Instemming.*)

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

144 membres sont présents.

144 leden zijn aanwezig.

106 votent oui.

106 stemmen ja.

37 votent non.

37 stemmen neen.

1 s'abstient.

1 onthoudt zich.

En conséquence, les projets de loi sont adoptés.

Derhalve zijn deze ontwerpen van wet aangenomen.

Ils seront transmis à la Chambre des représentants.

Ze zullen aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Adriaenssens, Aerts, Antoine, Appeltans, Arts, Baert, Bayenet, Belot, Bens, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bouchat, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cerehe, Claeys, Collignon, Content, Cooreman, Crucke, Dalem, De Beul, De Bondt, De Bremaeker, De Cooman, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, de Wasseige, Deworme, Didden, Donnay, Dufaux, Egelmeers, Erdman, Evrard, Falise, Garcia, A. Geens, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Henneuse, Hismans, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Kelchtermans, Kenzeler, Lallemand, Larcier, Jan Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Mainil, Marchal, Matthys, Moens, S. Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Péciaux, Peeters, Pinoie, Pouillet, Priëls, Schellens, Seeuws, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Tant, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Valkeniers, Vandekerckhove, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Vanderborght, Van Eetvelt, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Verhaegen, Verschueren, Weyts, Wintgens, Wyninckx et Swaelen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

Mme Aelvoet, MM. Anthuenis, Aubecq, Barzin, Bascour, Bock, Bosmans, Buchmann, Mme Dardenne, MM. De Backer, Declerck, Decléty, de Clippele, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Désir, Desmedt, Dierickx, Glibert, Gryp, Mme Harnie, MM. Hatry, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Houssa, Janzegers, Mme Mayence-Goossens, MM. Noerens, Pede, Peetermans, Petitjean, Simonet, Vaes, Van den Broeck, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Thillo et Waltniel.

S'est abstenu :

Onthouden heeft zich :

M. Vandenhaute.

M. le Président. — M. Vandenhaute est prié de faire connaître les motifs de son abstention.

M. Vandenhaute. — Monsieur le Président, j'ai pairé avec M. Flagothier.

PROJET DE LOI AUGMENTANT DES CREDITS OUVERTS POUR L'ANNEE BUDGETAIRE 1989 SUR LES BUDGETS NATIONAUX POUR LE FINANCEMENT DE CERTAINES DEPENSES SE RAPPORTANT AU TRANSFERT DE COMPETENCES DANS LE CADRE DE LA REFORME DES INSTITUTIONS

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE VERHOOGING VAN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1989 UITGETROKKEN KREDIETEN OP DE NATIONALE BEGROTINGEN VOOR DE FINANCIERING VAN SOMMIGE UITGAVEN DIE VERBAND HOUDEN MET DE OVERDRACHT VAN BEVOEGDHEDEN IN HET KADER VAN DE HERVORMING VAN DE INSTELLINGEN

Stemming

M. le Président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi augmentant des crédits ouverts pour l'année budgétaire 1989 sur les budgets nationaux pour le financement de certaines dépenses se rapportant au transfert de compétences dans le cadre de la réforme des institutions.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het ontwerp van wet houdende verhoging van voor het begrotingsjaar 1989 uitgetrokken kredieten op de nationale begrotingen voor de financiering van sommige uitgaven die verband houden met de overdracht van bevoegdheden in het kader van de hervorming van de instellingen.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

142 membres sont présents.

142 leden zijn aanwezig.

105 votent oui.

105 stemmen ja.

36 votent non.

36 stemmen neen.

1 s'abstient.

1 onthoudt zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Adriaenssens, Aerts, Antoine, Appeltans, Arts, Baert, Bayenet, Belot, Bens, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bouchat, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cerehe, Claeys, Collignon, Content, Cooreman, Crucke, Dalem, De Beul, De Bondt, De Bremaeker, De Cooman, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, de Wasseige, Deworme, Didden, Donnay, Dufaux, Egelmeers, Erdman, Evrard, Falise, Garcia, A. Geens, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Henneuse, Hismans, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Kelchtermans, Kenzeler, Lallemand, Larcier, Jan Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Mainil, Marchal, Matthys, Moens, S. Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Péciaux, Peeters, Pinoie, Pouillet, Priëls, Schellens, Seeuws, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Tant, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Valkeniers, Vandekerckhove, Mme Van

den Bogaert-Ceulemans, MM. Vanderborcht, Van Eetvelt, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Verhaegen, Verschueren, Weyts, Wintgens, Wyninckx et Swaelen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

Mme Aelvoet, MM. Anthuenis, Aubecq, Barzin, Bascour, Bock, Bosmans, Buchmann, Mme Dardenne, MM. De Backer, Declercq, Decléry, de Clippele, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Désir, Desmedt, Glibert, Gryp, Mme Harnie, MM. Hatry, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Houssa, Janzegers, Mme Mayence-Goossens, MM. Noerens, Pede, Peetermans, Petitjean, Simonet, Vaes, Van den Broeck, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Thillo et Waltniel.

S'est abstenu :

Onthouden heeft zich :

M. Vandenhaute.

M. le Président. — Je présume que M. Vandenhaute s'est abstenu pour le motif invoqué précédemment. (*Assentiment.*)

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DU PROTOCOLE ET DE L'ANNEXE, SIGNÉ À LONDRES LE 14 NOVEMBRE 1988, D'ADHESION DU ROYAUME D'ESPAGNE ET DE LA RÉPUBLIQUE PORTUGAISE AU TRAITE DE COLLABORATION EN MATIÈRE ÉCONOMIQUE, SOCIALE ET CULTURELLE ET DE LÉGITIME DÉFENSE COLLECTIVE, SIGNÉ À BRUXELLES LE 17 MARS 1948, AMENDE PAR LE PROTOCOLE MODIFIANT ET COMPLÉTANT LE TRAITE DE BRUXELLES, SIGNÉ À PARIS LE 23 OCTOBRE 1954

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET PROTOCOL MET BIJLAGE, ONDERTEKEND TE LONDEN OP 14 NOVEMBER 1988, INZAKE DE TOETREDING VAN HET KONINKRIJK SPANJE EN VAN DE PORTUGEESE REPUBLIEK TOT HET VERDRAG VAN ECONOMISCHE, SOCIALE EN CULTURELE SAMENWERKING EN COLLECTIEVE ZELFVERDEDIGING, ONDERTEKEND TE BRUSSEL OP 17 MAART 1948, ZOALS GEWIJZIGD BIJ HET PROTOCOL TOT WIJZIGING EN AANVULLING VAN HET VERDRAG VAN BRUSSEL, ONDERTEKEND TE PARIJS OP 23 OKTOBER 1954

Stemming

M. le Président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi portant approbation du protocole et de l'annexe, signé à Londres le 14 novembre 1988.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het ontwerp van wet houdende goedkeuring van het protocol met bijlage, ondertekend te Londen op 14 november 1988.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

143 membres sont présents.

143 leden zijn aanwezig.

142 votent oui.

142 stemmen ja.

1 s'abstient.

1 onthoudt zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera soumis à la sanction royale.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

M. Adriaenssens, Mme Aelvoet, MM. Aerts, Anthuenis, Antoine, Appeltans, Arts, Aubecq, Baert, Barzin, Bascour, Bayenet, Belot, Bens, Mme Blomme, MM. Bock, Bockstal, Borin, Borremans, Bosmans, Bouchat, Bourgois, Buchmann, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cerehe, Claeys, Collignon, Content, Cooreman, Crucke, Dalem, Mme Dardenne, MM. De Backer, De Beul, De Bondt, De Bremaeker, Declercq, Decléry, de Clippele, De Cooman, Delloy, De Looor, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Désir, Desmedt, de Wasseige, Deworme, Didden, Donnay, Dufaux, Egelmeers, Erdman, Evrard, Falise, Garcia, A. Geens, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Glibert, Grosjean, Gryp, Mme Harnie, MM. Hatry, Henneuse, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Houssa, Janzegers, Kelchtermans, Kenzeler, Lallemand, Larcier, Jan Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Mainil, Marchal, Matthys, Mme Mayence-Goossens, MM. Moens, S. Moureaux, Mouton, Noerens, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Pécriaux, Pede, Peetermans, Peeters, Petitjean, Pinoie, Pouillet, Priëls, Schellens, Seeuws, Simonet, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Tant, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Vandekerckhove, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Eetvelt, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Van Thillo, Verhaegen, Verschueren, Waltniel, Weyts, Wintgens, Wyninckx et Swaelen.

S'est abstenu :

Onthouden heeft zich :

M. Luyten.

De Voorzitter. — Ik verzoek de heer Luyten de reden van zijn onthouding mede te delen.

De heer Luyten. — Mijnheer de Voorzitter, ik ben niet tegen de toetreding van Spanje tot de Europese Gemeenschap. Na de recente gebeurtenissen in Spanje, waarbij Baskische parlementsleden werden vermoord, is het echter duidelijk dat er bij sommige delen van de politiediensten van dat land nog post-Franco toestanden heersen. Daarom heb ik mij bij de stemming onthouden.

INTERPELLATION DE M. HATRY AU PREMIER MINISTRE, AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DU BUDGET ET DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE ET AU MINISTRE DES FINANCES SUR « LES GRAVES DÉVIATIONS DANS L'EXECUTION DU BUDGET DE L'ANNEE 1989 ET LES CONSÉQUENCES QUI EN DÉCOULENT DANS CES CIRCONSTANCES SUR LE BUDGET DÉJÀ DEPOSÉ POUR 1990 »

Vote sur la motion pure et simple

INTERPELLATIE VAN DE HEER HATRY TOT DE EERSTE MINISTER, TOT DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BEGROTING EN WETENSCHAPSBELEID EN TOT DE MINISTER VAN FINANCIËN OVER «DE ERNSTIGE ONTSPORINGEN BIJ DE UITVOERING VAN DE BEGROTING VOOR HET JAAR 1989 EN DE GEVOLGEN DAARVAN VOOR DE REEDS INGEDIENDE BEGROTING VOOR 1990»

Stemming over de eenvoudige motie

M. le Président. — Mesdames, messieurs, deux motions ont été déposées en conclusion de l'interpellation de M. Hatry.

Dames en heren, tot besluit van de interpellatie van de heer Hatry werden twee moties ingediend.

L'une, pure et simple, par MM. Henneuse, De Loor et De Belder, est ainsi rédigée:

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Hatry et la réponse du Vice-Premier ministre et ministre du Budget et de la Politique scientifique,

Passe à l'ordre du jour. »

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Hatry en het antwoord van de Vice-Eerste minister en minister van Begroting en Wetenschapsbeleid,

Gaat over tot de orde van de dag. »

L'autre, par Mmes Delruelle et Herman, est ainsi rédigée:

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Hatry au gouvernement, sur la non-exécution du budget de 1989,

Demande qu'il soit procédé immédiatement à un contrôle budgétaire afin de rectifier les déviations au budget de 1989 et de permettre au budget pour 1990 de se fonder sur des chiffres crédibles et non dépassés. »

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Hatry tot de regering over het niet-uitvoeren van de begroting voor 1989,

Vraagt dat een budgettaire controle onmiddellijk zou plaatsvinden teneinde de ontsparingen van de begroting voor 1989 te verhelpen en het mogelijk te maken de begroting voor 1990 te baseren op geloofwaardige en niet achterhaalde cijfers. »

Conformément à notre règlement, nous votons sur la motion pure et simple qui bénéficie de la priorité.

Overeenkomstig ons reglement stemmen wij over de eenvoudige motie die de voorrang heeft.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

140 membres sont présents.

140 leden zijn aanwezig.

106 votent oui.

106 stemmen ja.

33 votent non.

33 stemmen neen.

1 s'abstient.

1 onthoudt zich.

En conséquence, la motion pure et simple est adoptée.

Derhalve is de eenvoudige motie aangenomen.

Ann. parl. Sénat de Belgique — Session ordinaire 1989-1990
Parlem. Hand. Belgische Senaat — Gewone zitting 1989-1990

Ont voté oui:

Ja hebben gestemd:

MM. Adriaenssens, Aerts, Antoine, Appeltans, Arts, Baert, Bayenet, Belot, Bens, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bouchat, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cereixe, Claeys, Collignon, Content, Cooreman, Crucke, Dalem, De Beul, De Bondt, De Bremaeker, De Cooman, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, de Wasseige, Deworme, Didden, Donnay, Dufaux, Egelmeers, Erdman, Evrard, Falise, Garcia, A. Geens, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Henneuse, Hismans, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Kelchtermans, Kenzeler, Lallemand, Larcier, Jan Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Mainil, Marchal, Matthys, Moens, S. Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Péciaux, Peeters, Pinoie, Poulet, Priëls, Schellens, Seeuws, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Tant, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Valkeniers, Vandekerckhove, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Vanderborcht, Van Eetvelt, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Verhaegen, Verschueren, Weyts, Wintgens, Wyninckx et Swaelen.

Ont voté non:

Neen hebben gestemd:

Mme Aelvoet, MM. Anthuenis, Barzin, Bascour, Bock, Bosmans, Buchmann, De Backer, Declercq, Decléty, de Clippele, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Désir, Desmedt, Glibert, Gryp, Mme Harnie, MM. Hatry, Henrion, Mme Herman-Michielsens, M. Janzegers, Mme Mayence-Goossens, MM. Noerens, Pede, Peetermans, Petitjean, Simonet, Vaes, Van den Broeck, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Thillo et Waltniel.

S'est abstenu:

Onthouden heeft zich:

M. Vandenhaute.

AMORTISATIEKAS — CAISSE D'AMORTISSEMENT

De Voorzitter. — Bij dienstbrief van 3 november 1989, heeft de minister van Financiën laten weten dat, overeenkomstig de wet van 2 augustus 1955 tot instelling van een Amortisatiekas, het mandaat van lid van de commissie van toezicht, dat door de Senaat aan de heer Collignon toevertrouwd werd, thans vervallen is.

Par dépêche du 3 novembre 1989, le ministre des Finances a fait savoir que conformément à la loi du 2 août 1955 instituant une Caisse d'amortissement, le mandat de membre de la commission de surveillance conféré par le Sénat à M. Collignon, est actuellement échu.

Dit voor een duur van drie jaar toegekende mandaat kan worden hernieuwd.

Ce mandat conféré pour une période de trois ans est renouvelable.

Ik stel voor tijdens een latere vergadering tot de benoeming van een lid van deze commissie van toezicht over te gaan.

Je vous propose de procéder au cours d'une séance ultérieure, à la désignation d'un délégué à ladite commission de surveillance.

Geen bezwaar?

Pas d'opposition?

Dan is aldus besloten.

Il en est donc ainsi décidé.

COMMUNICATION DE M. LE PRÉSIDENT

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

M. le Président. — Je signale aux membres de la commission de la Justice qu'immédiatement après la fin de la discussion générale de la section Justice du budget général des Dépenses, cette commission se réunira durant une demi-heure.

Ik maak de leden van de commissie voor de Justitie erop attent dat er onmiddellijk na het beëindigen van de bespreking van de afdeling Justitie van het ontwerp van wet houdende de Algemene Uitgavenbegroting, een commissievergadering zal plaatshebben.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET GENERAL
DES DEPENSES POUR L'ANNEE BUDGETAIRE 1990*Reprise de la discussion générale*ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE ALGEMENE
UITGAVENBEGROTING VOOR HET BEGROTINGSJAAR
1990*Hervatting van de algemene beraadslaging*

M. le Président. — Nous reprenons la discussion générale du projet de loi contenant le budget général des Dépenses pour l'année budgétaire 1990, sections Justice, Affaires étrangères et Commerce extérieur, Coopération au Développement, Défense nationale et Gendarmerie.

Wij hervatten de algemene beraadslaging over het ontwerp van wet houdende de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 1990, afdelingen Justitie, Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel, Ontwikkelingssamenwerking, Landsverdediging en Rijkswacht.

La parole est à M. Wathélet, Vice-Premier ministre.

M. Wathélet, Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Classes moyennes. — Monsieur le Président, dans un souci de rapidité, je ne répondrai plus aux questions déjà posées en commission et qui y ont reçu réponse.

De heren Baert en Erdman hebben gesproken over de fundamentele problemen. Er werd dienaangaande een inspanning gedaan, wat zij positief vonden. Er blijven echter nog veel problemen te regelen en veel toestanden te verbeteren. Vragen over het voortbestaan van de rechtsstaat, de rechterlijke macht als derde, onafhankelijke macht zijn fundamenteel.

Mijnheer Erdman, als nieuw feit was er gisteren de reactie van de magistraten. Ik kan deze reactie begrijpen, en zoals u begrijp ik dat zij ongerust zijn. U hebt daar in de commissie in 1988 en in 1989 reeds verscheidene malen op gewezen. Samen met het gerechtelijk apparaat moeten het Parlement en de regering de inspanningen voortzetten. Het gaat hier immers niet alleen om een kwestie van begroting, van regering en Parlement, maar ook om de wil en motivatie van de magistraten en van de leden van de rechterlijke macht.

Van onze kant moeten er inspanningen worden geleverd voor de uitrusting, de werkvoorwaarden en het statuut van degenen die in het gerechtelijk apparaat werken, voor objectieve benoemingen, voor de gebouwen, voor de procedure en voor de vorming van de magistraten. Wij zijn bijna klaar met het ontwerp van wet dat ik in samenwerking met de heren Lallemand en Mottard zal indienen.

Ook het gerechtelijk apparaat zelf moet meewerken wat betreft de organisatie, de verdeling van de werktijd in de hoven en rechtbanken en er moet ook een verbetering komen van de tuchtcontrole, meer bepaald van de rechtsprekende magistraten. De onafhankelijkheid van de rechterlijke macht maakt het onmogelijk dat de uitvoerende macht ingrijpt, en dat is goed.

De korpsversten, van het hoogste niveau, dragen de verantwoordelijkheid.

In feite is er een soort contract nodig tussen het gerechtelijk apparaat en de twee andere machten om de achterstand op te halen met meer geld en meer aandacht van onze kant en met meer motivatie en meer of beter werk vanwege het gerechtelijk apparaat.

Mevrouw Aelvoet en de heer Pataer hebben gesproken over het akkoord van Schengen. De resolutie van het Europese Parlement is een nieuw feit sedert de besprekingen in de commissie.

Het Parlement zegt zeer vaak dat het niet is ingelicht en dat de regering de voorrang geeft aan de pers.

Ik moet toegeven dat de heer Pataer en mevrouw Aelvoet mij op de hoogte hebben gebracht van de beslissing van het Europese Parlement, en ik de inhoud van de resolutie niet ken, net zomin als ik op de hoogte ben van de details van de stemming.

Het is aannemelijk dat de zeven niet helemaal bij Schengen aangesloten landen tegen de procedure van het akkoord gekant zijn. Op regeringsvlak hebben zij gevraagd de Schengenwerkzaamheden te stoppen om ze bijkomende tijd te geven, want zij willen voor de veiligheid geen Europa met twee snelheden zoals wij dat in België voor andere werkelijkheden wel kennen.

Wij, de vijf, willen daarentegen wel vooruitgaan omdat wat met vijf mogelijk is, met twaalf soms onmogelijk blijkt. De ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie hebben het inzake veiligheid extra moeilijk omdat zij op het Europese vlak over geen initiatieforgaan beschikken. Wat economie, sociaal recht en monetair beleid betreft, is er de commissie die initiatieven neemt en de Ministerraad voorstellen kan doen. Daar gaat dus een zekere kracht van uit.

De heer Henrion, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Voor de materies waarvoor wij verantwoordelijkheid dragen, kunnen wij niet anders dan trager werken. Zo staan wij bijvoorbeeld nergens met de Trevi-groep, maar dat wist u waarschijnlijk al. Inzake Schengen mogen we onze snelheid zeker niet afstemmen op die van de Trevi-groep. Als het voorlopig met twaalf onmogelijk is, dan moeten wij met vijf vooruitgaan. Sommige Europese ministers van Economische Zaken en Financiën vinden dat als een of twee landen niet willen volgen, de Europese Gemeenschap het dan maar zonder hen moet doen. Ik denk dat dit ook waar moet zijn voor het aspect veiligheid in Europa.

Je répète que je suis prêt à fournir au Parlement toutes les informations relatives aux accords de Schengen. Toutefois, pour ce qui est de la signature, si vous ne voulez pas que le gouvernement signe avant que le Parlement ait tranché, je vous prie de vous adresser au ministère des Affaires étrangères. En effet, ce sont MM. Eyskens et De Keersmaecker qui participent aux négociations et qui signeront les accords. Je précise toutefois que je suis d'accord sur le contenu d'un certain nombre de points déjà réglés.

Je ne suis donc pas moins parlementaire ou moins démocratique que nos voisins néerlandais puisque je suis disposé à discuter, et même, si le Parlement le décide, je serais d'accord que les débats interviennent antérieurement à la signature. Je souligne toutefois qu'on ne peut à la fois demander la ratification après et l'autorisation pour la signature avant.

Je vous rends également attentifs à la responsabilité importante qui est la nôtre. Les années 1992 et 1993 verront l'ouverture des barrières pour les camions, pour les marchandises, pour les hommes d'affaires, pour les travailleurs, pour les enseignants et pour les étudiants. Les contrôles douaniers et policiers seront supprimés aux frontières.

Je puis comprendre que l'on veuille ralentir, voire stopper l'avancement des travaux de Schengen. Le Parlement européen a d'ailleurs récemment voté une résolution en ce sens à l'instigation des sept pays qui ne participent pas à ces accords. Mais à la veille de l'ouverture des frontières, il serait inadmissible de ne pas prévoir, à l'intérieur de nos pays, les mesures nécessaires pour contrer les malfaiteurs, les responsables du trafic de la drogue ou la criminalité internationale.

Nous sommes déjà en retard, en matière d'unification européenne, dans les domaines relevant de mes compétences, alors que nous progressons à vive allure dans les domaines monétaire, économique et social. Peut-être certains souhaiteraient-ils un ralentissement dans ces derniers domaines, mais c'est là un autre débat.

Pour ma part, je constate que, dans les matières dépendant de mon ministère, nous en sommes encore à l'époque de la diligence. Or, les accords de Schengen constituent une première réussite. S'il fallait tout arrêter, compte tenu de la paralysie qui nous caractérise au niveau des Douze, le marché européen s'ouvrirait en 1993 non seulement pour les marchandises, mais aussi pour les malfaiteurs, et nous n'aurions pris aucune mesure en matière de sécurité.

Je précise que les membres de la commission de la Justice, tant à la Chambre qu'au Sénat, recevront une note détaillant les points déjà décidés, les sujets à négocier, ainsi que ceux ne faisant pas encore, aujourd'hui, l'objet d'un accord. Je souligne que tout cela n'a rien de révolutionnaire. Il est évidemment possible de faire croire que ce que l'on fait est important en n'en parlant pas et en maintenant une sorte de secret. C'est évidemment le meilleur moyen de faire croire à l'importance de ce qui est secondaire. Mais cela n'est vraiment pas mon genre et je vous informerai en détail sur la dizaine de points discutés par les ministres de la Justice.

Vous pourrez ainsi prendre connaissance de nos efforts pour harmoniser les délais d'extradition entre les cinq pays participant aux accords de Schengen. Il n'est certainement pas révolutionnaire d'essayer de fixer, pour ces cinq pays, un délai commun en matière d'extradition au-delà duquel nous serons d'accord d'instaurer des systèmes d'information automatisés. La France propose deux ans, l'Allemagne six mois et la Belgique un an. Cela fait l'affaire de ceux que nous voudrions un peu mieux contrôler.

En matière de contrôle d'armes, nous voulons tendre vers une législation uniforme pour que celui qui, dans notre pays, se trouve illégalement en possession d'une arme, puisse également être poursuivi dans un pays voisin pour la possession de cette même arme. Je rappelle qu'aujourd'hui ce n'est pas le cas et qu'il suffit à nos forces de l'ordre de parcourir une cinquantaine de kilomètres pour qu'elles se trouvent brusquement dans une situation illégale.

Mijnheer Pataer, de bestaande wetgeving inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer is in België zeker onvoldoende, maar wij moeten er ons voor hoeden een ideale toestand na te streven. Er zal een wetsontwerp komen en de regering zal haar verantwoordelijkheid op zich nemen. Ik vraag dan het Parlement zeer vlug te werken.

Mijnheer de voorzitter van de commissie voor de Justitie, vandaag is gebleken dat dit niet altijd gemakkelijk is. Wij beschikten, dertien jaar geleden, over een zeer goede tekst. Ik was toen nog geen lid van het Parlement. De minister van Justitie behoorde niet tot mijn politieke strekking, dus is er voor mij geen probleem op het politieke vlak. De tekst werd door andere landen overgenomen als een voorbeeld. België is echter het laatste land, wel met vele goede bedoelingen om het steeds beter te doen, om een degelijke wetgeving op te stellen.

Vóór het einde van het jaar zal de regering klaar zijn met de tekst die, na te zijn bekeken door de Raad van State, aan het Parlement ter goedkeuring zal worden voorgelegd. Mijnheer Pataer, ik vraag u, en ook andere collega's, mij te helpen en dit wetsontwerp spoedig te behandelen.

Om bovengenoemde reden waren wij ook verplicht in het wetsontwerp over de sociale Kruispunbank enkele maatregelen inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer op te nemen. De maatregelen zijn niet perfect, maar het is een start, en zij kunnen coherent blijven met het algemeen wetsontwerp dat wij zullen indienen. Ik ben het eens met uw opmerkingen over de Grondwet, maar laten wij niet wachten tot deze materie in de Grondwet is ingeschreven om het ontwerp goed te keuren.

Dezelfde redenering geldt eveneens voor de meerderjarigheid. Het is hier ook mogelijk het bestaande ontwerp te verbeteren.

Ik heb daarover gesproken met de heren Erdman en Cerexhe. Wij waren de eersten, nu vijftien jaar geleden, die een wetsontwerp hadden — mevrouw Herman is daarvan goed op de hoogte — maar wij zullen de laatste zijn om de goedkeuring ervan te kunnen vieren.

Mijnheer Pataer, ik heb akte genomen van uw suggestie betreffende de landloperij. Wij zullen deze aangelegenheid uitvoerig bespreken in de commissie voor de Justitie.

Mevrouw Aelvoet en de heer Pataer hebben gesproken over het probleem van de politieke vluchtelingen. Over Zaventem hebben wij in de regering het principiële akkoord bereikt om een bijkomende tijdelijke infrastructuur uit te bouwen, die afhankelijk zal zijn van het aantal vluchtelingen die in Zaventem toekomen. Dat aantal is zeer variabel. Sommige weken arriveren er meer dan honderd personen, andere weken haast niemand. De infrastructuur moet dan ook kunnen worden aangepast aan de veranderende noden.

Ten tweede heb ik het personeelsbestand kunnen uitbreiden. Ik heb veertien personen meer voor het commissariaat-generaal en dertig ambtenaren voor de dienst Vreemdelingenzaken.

U weet dat voor de procedure voor het toekennen van het statuut van politiek vluchteling een beroep wordt gedaan zowel op het commissariaat-generaal als op mijn administratie. Het was dus noodzakelijk deze twee korpsen te versterken. De commissaris-generaal heeft verklaard dat dit onvoldoende is. Ik ben mij daarvan bewust, maar het gaat hier zoals bij de begrotingen; wij danken voor wat wij krijgen, maar willen meer. De heer Bossuyt wil meer. Hij heeft gelijk. Er bestaat een achterstand en de maatregelen zijn allicht onvoldoende, maar laten wij niet klagen en eerst werken. Misschien kunnen wij later de opdracht van deze veertien tijdelijke ambtenaren verlengen.

Hun contract loopt tot 30 september 1990. Begin 1990 zullen wellicht ook een bijkomend aantal ambtenaren definitief worden aangeworven. Zolang de achterstand niet is ingelopen, zal ik trachten de tijdelijke ambtenaren te behouden.

Een laatste punt betreft de niet-erkende vluchtelingen. Het gaat hier om mensen die sedert vier à vijf jaar in ons land verblijven. Gedurende de periode dat de procedure voor de erkenning als politiek vluchteling loopt — dit kan twee à drie jaar duren — verblijven zij wettelijk in ons land. Indien de beslissing van de hoge commissaris van de UNO negatief is, is hun verblijf in ons land onwettig.

Zoals u zelf hebt opgemerkt, zijn die vluchtelingen intussen in onze maatschappij geïntegreerd. Zij wonen hier met hun familie, ze werken hier en sommigen hebben hier zelfs een huis gekocht. Verscheidene concrete probleemgevallen werden hier aangehaald. Ik heb beslist voor die uitzonderlijke gevallen een uitzonderlijke procedure te volgen. Wij zullen geval per geval onderzoeken en nagaan of niet opnieuw advies kan worden gevraagd aan de hoge commissaris van de UNO. Indien de beslissing dan weer negatief is, zullen wij de situatie van de betrokkene op sociaal en familievlak nagaan alvorens een definitieve beslissing te nemen op basis van artikel 9, paragraaf 3, van de wet op de vreemdelingen.

Deze procedure moet uitzonderlijk blijven. Wij moeten vermijden dat mensen die na drie of vier jaar een negatief advies krijgen en dus niet als politiek vluchteling kunnen worden erkend, automatisch overstappen naar het regime van de vreemdelingen waarbij een nieuwe procedure kan worden ingezet en eventueel na een verblijf van tien jaar een definitieve beslissing zou vallen. Dit is een onmogelijke situatie. Dit zou trouwens niet stroken met de verdediging van de rechten van de mens. Het zou neerkomen op een organisatie van de inefficiëntie, en dat wil ik vermijden. Wij zijn verantwoordelijk voor wat in het verleden eventueel is misgelopen. Voor uitzonderlijke gevallen past het derhalve een uitzonderlijke oplossing te zoeken.

Wat het concreet geval betreft waarover u mij persoonlijk hebt gesproken, mevrouw Aelvoet, kan ik u mededelen dat ik vandaag een verzoek heb gericht aan de hoge commissaris van de UNO om de procedure opnieuw te openen. (Applaus.)

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt, verklaar ik de algemene beraadslaging over de afdeling Justitie voor gesloten.

Plus personne ne demandant la parole, je déclare close la discussion générale relative à la section Justice.

Wij vatten de algemene beraadslaging aan over de afdeling Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel.

Nous abordons la discussion générale de la section Affaires étrangères et Commerce extérieur.

Het woord is aan de heer Bockstal, rapporteur.

De heer Bockstal, rapporteur. — Ik verwijs naar mijn verslag, mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Backer.

De heer De Backer. — Mijnheer de Voorzitter, momenteel wordt de aandacht van de internationale gemeenschap vrijwel geheel in beslag genomen door de maatschappelijke en politieke evoluties in de meeste Oostbloklanden.

Het meest in het oog springende feit is wel wat zich in de jongste weken in de DDR heeft voltrokken. Daar waar de leiders in Oost-Duitsland zich gedurende lange tijd hebben verzet tegen de democratiserende tendensen die zich in de buurlanden manifesteerden, hebben ook zij zich hierbij uiteindelijk moeten aansluiten. Het neerhalen van de Berlijnse muur is hier wel het meest spectaculaire voorbeeld van.

Al deze gebeurtenissen dienen ons te doen concluderen dat daar waar vernieuwende tendensen, zoals *Glasnost* en *Pere-stroika*, aanvankelijk tot het monopolie behoorden van de Sovjetunie, een hele reeks Oostbloklanden thans reeds stappen hebben gedaan die veel verder gaan.

Toch blijven Tsjechoslowakije, maar vooral het Roemenië van Ceausescu, hierbij ten achter. In Tsjechoslowakije mag dan momenteel wel één en ander in beweging zijn, in Roemenië daarentegen ziet de toestand er vrij hopeloos uit. De situatie in dit land wordt zodanig overschaduwd door een allesoverheersende terreur dat hervormingen, zolang de dictatuur van Ceausescu niet verdwijnt, hier helemaal uitgesloten zijn.

Het is duidelijk dat wij ons tegen dit regime met hand en tand dienen te verzetten. De gewijzigde situatie in de andere Oostbloklanden daarentegen, en meer in het bijzonder in de DDR en Polen, kan Europa op korte termijn een heel andere aanblik geven.

Met betrekking tot de toekomst mogen we ons echter niet te veel laten afleiden door de op het ogenblik alomteerzende euforie. Als deze periode van uitbundige vieringen eenmaal voorbij is, zal men meer dan ooit geconfronteerd worden met de grote economische verschillen die er zeker nog steeds bestaan tussen Oost en West.

Niemand kan immers ontkennen dat de economieën van deze Oostbloklanden balanceren op de rand van het faillissement. Opdat de democratiseringstendens in deze landen een duurzaam karakter zou krijgen, is het van het grootste belang dat hiervoor de nodige economische ruimte wordt geschapen. De rol die het Westen hierbij kan en moet spelen is fundamenteel.

We moeten er immers terdege rekening mee houden dat een te snelle en niet-gecontroleerde confrontatie tussen het Westerse economisch systeem en dat van de Oostbloklanden van die aard kan zijn, dat deze landen zich genoodzaakt zullen zien de klok terug te zetten.

Een goed voorbeeld om te illustreren dat een bruusk contact tussen twee totaal verschillende economische systemen gevaren inhoudt, is dat het gedeeltelijk neerhalen van de Berlijnse muur nu reeds zorgt voor overdreven prijsstijgingen in de DDR. Dit is een fenomeen dat een zware hypotheek kan leggen op de verdere democratisering.

De overgang van een centrale planeconomie naar een meer vrije economie, waar meer ruimte wordt gelaten voor het spel van vraag en aanbod, dient bijgevolg te geschieden met de meeste voorzichtigheid. Allereerst moeten deze Staten de kans

krijgen hun achterhaalde statische economische structuren om te buigen tot meer dynamische. De rol die het Westen hierin kan spelen, zal ongetwijfeld van doorslaggevend belang zijn.

Om de nieuwe democratische golfbeweging in het Oostblok een serieuze kans te geven, is het mijns inziens dan ook onontbeerlijk dat vanuit het Westen op economisch vlak een aantal hulpprogramma's worden opgestart. Voor Europa kan dit, en men is hiervoor reeds bijeengekomen, het best geschieden in het kader van de Europese Gemeenschap.

De situatie op economisch vlak in de Oostbloklanden kan volgens mij enigszins worden vergeleken met de situatie van de Europese Economie na de Tweede Wereldoorlog. Dank zij een groots opgezet programma, het Marshallplan, hebben wij destijds de kans gekregen om in een relatief korte tijdsspanne onze totaal verwoeste economie opnieuw leven in te blazen.

Met betrekking tot het Oostblok vind ik het dan ook waard te overwegen of het niet opportuun is een dergelijk gecoördineerde actie op stapel te zetten, België kan hierin een belangrijke rol spelen.

Het lijkt mij alleszins beter te zijn onze steunoperaties op een goed gecoördineerde wijze te laten geschieden dan dat er een wildgroei zou ontstaan van allerhande beperkte initiatieven.

Zou de minister mij kunnen mededelen wat de initiatieven zijn die tot hertoe door België en de EG in overweging werden genomen? Acht hij deze voldoende en welke maatregelen werden er met betrekking tot de toekomst overwogen teneinde de inspanningen van het Westen op een gecoördineerde wijze te laten geschieden? Tenslotte, welke rol denkt de minister dat België hierin kan spelen?

Door de recente ontwikkelingen in het Oostblok wordt de aandacht afgeleid van andere problemen die, met betrekking tot onze Buitenlandse Zaken, nog geen oplossing hebben gekregen.

Als gevolg van het uitblijven van een voortzetting van de staats hervorming bestaan er inzake de omzetting van EG-regels geen concrete afspraken tussen de nationale overheid, enerzijds en de Gewesten en Gemeenschappen, anderzijds. Het is niet omdat er momenteel een institutioneel vacuüm bestaat, dat de regering hierin passief mag blijven toekijken.

Welke stappen heeft de regering dienaangaande gepland of gaat zij hiermee wachten tot de reeds lang aangekondigde derde fase van de staats hervorming? Indien dit laatste het geval is, vrees ik dat de voor Europa zo belangrijke datum 1 januari 1993 reeds lang geschiedenis zal zijn.

Voor de economie van België, die nu reeds hopeloos achterop is met het aanpassen van haar eigen wetgeving aan de Europese richtlijnen, kan verder dralen rampzalige gevolgen hebben. Voor mij en de PVV is het diplomatieke beleid een materie die op nationaal niveau bepaald dient te worden. Dat belet echter niet dat de Gemeenschappen en Gewesten geen internationale contacten mogen of kunnen leggen. Hierover moeten echter concrete en duidelijke afspraken bestaan zodat eenieder weet waaraan zich te houden.

Wat het hoofdstuk Ontwikkelingssamenwerking betreft, is de voornaamste vaststelling dat het op 19 mei, met groot vertoon aangekondigde driejarenplan om de 0,7 pct.-norm te halen blijkbaar om budgettaire redenen is afgevoerd. Met enig gezond verstand had men dit echter kunnen voorspellen. Het is echter voor ons eens te meer het bewijs dat de regering niet in staat is werkelijk een coherent beleid uit te stippelen en uit te voeren. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Luyten.

De heer Luyten. — Mijnheer de Voorzitter, eigenlijk vervang ik hier collega De Belder die normaal de visie van de Volksunie-fractie in verband met Buitenlandse Zaken vertolkt. Ik zal dat misschien op een andere manier doen dan een ex-diplomaat en waarschijnlijk zal ik andere accenten leggen dan de diplomatie die gewoonlijk erg voorzichtig zijn. Ik denk dat mijn mening echter ook die van de Volksunie-fractie is, want zeer gedisciplineerd heb ik de grote lijnen van mijn uiteenzetting aan onze fractie voorgelegd.

Ook ik zal het accent leggen op de gebeurtenissen in het Oostblok. Misschien zult u opmerken dat de heer Van Grembergen onlangs tijdens de bespreking van de begroting van Buitenlandse Zaken in de Kamer zeer fundamentele zaken heeft gezegd, maar toen was de grote gebeurtenis in Berlijn nog niet begonnen, want hij sprak op 7 november. Ik zal een aantal zaken niet herhalen.

Bij het voorbereiden van zijn uiteenzetting begint men te beseffen hoe oud men is, maar ook hoe intens men bepaalde dingen in verband met het Europa dat het onze is, heeft beleefd. Met de collega's van de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen zijn wij onlangs op reis geweest en hebben wij contact gehad met de Russische cultuur. Voor mij als historicus is Habsburg een zeer vertrouwd begrip en daartoe behoren ook Tsjechoslowakije en Hongarije. Deze culturele en historische aangelegenheden zijn ons zo vertrouwd dat wij een aantal belangrijke momenten zeer intens mee hebben beleefd.

Gebeurtenissen uit de jeugd blijven sterk bij. In 1953 was ik een collegeknaap toen de bouwvakkers in Berlijn met hun blote handen de Russische tanks bestormden. In 1956 heb ik als student de felste betoging meegemaakt uit mijn betogingrijke geschiedenis. Studenten van alle universiteiten stormden bijna woedend los op de Russische ambassade bij de universiteit van Brussel. De rijkswacht heeft toen waarschijnlijk verscheiden van ons het leven gered door voldoende brutaal op te treden en ons zo van de ambassade weg te houden. Later heb ik immers vernomen dat men binnen met geweren klaarzat om zijn integriteit te verdedigen.

In 1963, in volle vakantie, werd de zogenaamde «muur der schande» opgericht. Wie heeft er later niet gehuiverd toen hij bij een bezoek aan Berlijn voor deze muur stond? Ik was al journalist bij ons weekblad toen wij in 1968 het smoren van de Praagse Lente meemaakten.

Tien jaar geleden begon in het Parlement de discussie over de raketten in een atmosfeer van bedreiging die door sommigen werd opgeroepen. Nu, tien jaar later, ontstaat er een sfeer van ontspanning. Toch bezondig ik mij niet aan overdreven triomfgeroep, hoezeer ik ook wat gebeurt vanuit het diepst van mijn hart toejuich. In 1938 koesterde Chamberlain de illusie van een vrede voor ons tijdperk. Ik denk dat de basis waarop wij nu verder bouwen reëler is dan de illusie van Chamberlain.

Wat ik hier heb opgesomd, heb ik in mijn leven diep aangevoeld. Wat nu gebeurt kan ik derhalve bijna samenvatten met de formulering *I had a dream* van Martin Luther King. Deze droom kreeg, tot onze verwondering, gestalte als wij de beelden zagen van de Russische tanks die werden verbouwd tot landbouwtractoren. Het bijwoord «het zwaard omsmeden tot de ploegschaar» werd — in een moderner beeld — werkelijkheid.

Luidens het rapport heeft de minister gezegd: «Wat staat er te gebeuren op het vlak van de ontwapening? Is het niet verwonderlijk dat de Sovjetunie zoveel toegeeft? Kan haar economie de bewapeningslast echt niet meer dragen?»

Ik ben geen specialist, maar ik heb toch een zekere intuïtie en kan mensen bij gesprekken doorgronden. Het voorrecht van reizen, die wat anders zijn dan snoepreisjes, is dat men gesprekken kan voeren op hoog niveau.

Vertegenwoordigers van de buitenlandse handel en ingenieurs, die wij daar ontmoetten, zegden: «Wij kunnen het echt niet meer houden, kunnen wij echo krijgen?» Het was bijna de angstschreeuw van een volk dat in beweging komt. Slechts een dunne, procentuele laag, maakt deel uit van het onnatuurlijke bij volkeren.

Enkele dagen geleden, toen de Verenigde Staten aankondigden dat zij hun militaire uitgaven met duizenden miljarden zullen terugschroeven, kregen wij het echo-effect.

Als wij vanochtend via de radio president Bush horen zeggen dat het einde van de koude oorlog in het zicht is, krijgt de droom meer gestalte. Het is nog niet het bijbelbeeld van de wolf en het lam die zich naast elkaar neervleien. Wij moeten misschien spreken van de Russische beer en de Amerikaanse adelaar — of havik — die mekaar hun territorium niet meer betwisten en verkiezen elk op hun terrein in vrede te leven.

Wat is onze rol, als klein volk, in dit grote gebeuren? Collega Van Grembergen heeft in zijn uiteenzetting voldoende beklamtoond hoe de Volksunie, zowel het NAVO-verband als de sterke Europese accenten die in de regeringspolitiek doorklinken, volgt.

Onlangs stelde de christen-democratische fractieleider Klebsch in het Europese Parlement voor om de gelden die op de landbouwbegroting en op andere posten overblijven, dit zijn verscheidene miljarden, aan te wenden voor de hulp aan Oost-Europa.

Inzake de ontwapening heeft de minister gezegd dat wij ons niet te veel illusies moeten maken over de kosten die dat zal meebrengen. Polen en Hongarije worden in internationaal strategisch verband niet meer helemaal tot de invloedssfeer van de Sovjetunie gerekend.

Ik wil hier weer eens hardop dromen. België misschien, maar de Benelux zeker kan — zoals Polen ten aanzien van Oost-Duitsland — de door West-Duitsland gevoerde politiek versnellen door mee een motorrol te spelen bij de ontspanning.

Ik heb ook ergens gelezen dat onze minister van Tewerkstelling en Arbeid contact zal opnemen met zijn Poolse collega, Jacek Kuron. Met de hoogbloei van de bouw die wij hier thans meemaken, kunnen wij binnenkort misschien een beroep doen op Poolse bouwvakkers. Wij hebben hier ooit Poolse mijnwerkers gehad. Dat had echter meer te maken met de tragische situatie van het Poolse volk. De Poolse soldaten van de divisie Maeleek die ons hier vrijvochten, konden niet terug naar hun land, dat van de ene bezetting in de andere terechtkwam. Velen van die Polen zijn toen na 1945 hier gebleven.

Ik leef als toeschouwer intens mee met de gebeurtenissen in Oost-Europa. Wat mij hierbij vooral ontroert is de kracht van de geest. Hier in West-Europa hebben wij misschien veel verloren van die kracht van de geest, waarover Max Lamberty en anderen indertijd zoveel geschreven hebben. In Oost-Europa hebben zich echter bij de bevolking krachten losgemaakt waartegen die laag vernis van de dictatuur niet bestand is. Het leven onder die laag vernis is immers sterker dan welk pantser ook.

Bij een van die stemmingen waarbij de Senaat weigerde een wetsvoorstel in overweging te nemen, heb ik eens verteld wat ik heb meegemaakt in Vladsló. Ik kwam ooit in contact met een groep Poolse lasser, die hier tijdens de vakantie kwamen werken. Zij verdienden in die zes weken evenveel als gedurende een heel jaar in Polen. Het waren mensen van hoog niveau en zij wilden Vlaanderen leren kennen. Ik ben hun gids geweest. Ik bezocht met hen op 1 mei de begraafplaats van Vladsló met de beelden van Käthe Kolwitz, — herinnering aan een andere Europese waanzin, — die treurende vader en moeder bij hun gestorven zoon op een van die beroemd geworden begraafplaatsen in de Westhoek.

Daar in Vladsló heb ik een van de meest aangrijpende ontmoetingen van mijn leven meegemaakt. Die Polen, die hier kwamen werken «in den duik», waren afkomstig uit Wroclaw. Toen ik met hen op de begraafplaats was, stopte er ook een Duitse bus met verdreven Duitsers uit Breslau. Ik heb die twee groepen bij elkaar gebracht. Bij de beelden van Käthe Kolwitz hebben die Polen en Duitsers samen *Alle Menschen werden Brüder* gezongen, dat bekende lied van die beroemde Vlaamse immigrant, Ludwig van Beethoven.

Op zo een ogenblik geloof ik in de kracht van de geest. Dan ben ik ervan overtuigd dat wij geen dromers zijn. Dan geloof ik dat ooit eens de leuze die wij, als klein platgetrapt volk, in vier talen op die toren in Diksmuide hebben laten zetten, werkelijkheid zal worden: *no more war, nie wieder Krieg, plus jamais de guerre*, nooit meer oorlog. Wanneer men zo een gebeurtenis meemaakt, dan wordt politiek toch interessant, ook al moet men bijna elke dag met kleine dingen bezig zijn.

Wij kunnen als klein volk nog een andere bijdrage leveren. Twee dagen geleden las ik in *Die Welt*: «Sowjetunion will von Föderalismus lernen.» Portugalow, een vooraanstaande raadgever van Gorbatsjov, zei in München op het Franz-Jozef Strauss-symposium dat de Sovjetunie van het federalisme moet leren om het nationaliteitsprobleem in zijn land te kunnen oplossen.

In het Kremlin heb ik ooit contact gehad met verkozenen van de Opperste Sovjet, onder wie een zeer interessant man, professor in staatsrecht en voorzitter van de commissie voor de Grondwetsherziening in de Sovjetunie. Hij werd in zijn district met 52 pct. van de stemmen als onafhankelijke verkozen op de eenheidslijst. Dat parlamentslid vroeg mij tijdens die receptie op het Kremlin in het Duits, dat daar toch wellicht ook door andere personen verstaan werd, of wij in ons land een oktoberrevolutie gehad hebben.

Ik zei neen, waarop hij antwoordde dat wij veel geluk hebben gehad. Dat kwam uit de mond van een lid van de Opperste Sovjet. De debatten werden integraal in die massahotels van de Sovjetunie uitgezonden. Die vorm van open democratie heeft mij aangegrepen.

Ook zondagavond werd ik ontroerd door de rechtstreekse uitzending, op de Duitse televisie, die uren heeft geduurd, waarin communistische ministers rechtstreeks werden geïnterpelleerd door leden van *Neues Forum* en andere. Dergelijke gebeurtenissen doen mij hopen dat wij niet aan Chamberlain-illussies lijden, maar dat wij een groot keerpunt in de Europese geschiedenis beleven. Wij kunnen daar een stukje ideëngoed bijbrengen.

Het gebeuren met de volkeren in de Sovjetunie interesseert mij als Vlaams nationaal federalist ten zeerste.

Ik vroeg tijdens die bijeenkomst in het Kremlin of hun moeilijkheden niet gedeeltelijk als oorzaak hebben dat die naties zich bedreigd voelen omdat de Russen, bewoners van de hoofdnatie met 100 miljoen inwoners, wanneer zij zich in Estland, Letland, Moldavië, Armenië, enz. vestigden, niet verplicht waren zich aan te passen aan het karakter, de taal of de cultuur van het plaatselijke volk.

De Rus die de vergadering voorzat zegde ons dat aan een dame uit Moldavië te vragen. Deze antwoordde wat zij twee jaar eerder niet zou durven of kunnen zeggen. Zij bevestigde dat de kern van het probleem is dat de Russen die zich in de deelrepublieken gingen vestigen inderdaad noch wettelijk noch sociologisch verplicht waren zich aan te passen aan de plaatselijke taal en cultuur. Dat kunnen wij hen misschien bijbrengen.

Die professor in staatsrecht vroeg mij of het niet mogelijk zou zijn om met enkele hoogleraren ons systeem hier te komen bestuderen om na te gaan hoe wij dergelijke problemen oplossen. Wanneer ons zulke vragen worden gesteld voel ik mij vaak machteloos.

Professor Cerexhe, als voorzitter van onze commissie, is beter geplaatst dan ik om dit te doen, en ook u, mijnheer de minister, aangezien u universiteitsprofessor bent. Mijn ervaring leerde mij dat voor een klein volk als het onze een rol is weggelegd bij menselijke contacten, het uitwisselen van personen, groepen en culturele prestaties, maar met respect voor de verscheidenheid.

Ik heb ooit de grote federalistische idee geformuleerd die gebaseerd is op de zelfbeschikking van vrije volkeren die in federaal verband samenwerken en elkaar in vrede en vriendschap kunnen ontmoeten en terugvinden in een wederzijdse verrijking. Dat heb ik reeds herhaalde malen gezegd in de Vlaamse Raad en hier in de Senaat.

Men moet echter altijd voor eigen deur veggen. Daarom wil ik enkele woorden zeggen over dingen die dicht bij huis gebeuren. Ik heb hier een foto bij van een jonge man die eergisteren werd doodgeschoten nadat hij als jong Baskisch nationalist op 31-jarige leeftijd gekozen was voor het Parlement. Ik vraag mij af of wij niet «schoonmoederend» optreden, de Nederlanders hebben dat nog meer dan wij, bij gebeurtenissen in de wereld.

Wanneer bepaalde dingen zich in ons Europees huis voordoen, zijn wij gegeneerd hoewel zij net op hetzelfde vlak liggen als de gebeurtenissen in Estland, Letland, Lithouwen, Georgië, Armenië enz., die wij zo intens volgen en waarover wij goede raad willen geven. Zoals u weet ken ik die hoek van Europa goed.

Voor de afschuwelijke moord op de president van Libanon sturen wij blikken van medeleven. Ik heb echter nog nooit meegemaakt, tenzij ik mij vergis, dat ons volk, dat nachts een ontvoogdingsstrijd heeft meegemaakt, blikken van medeleven zendt aan het Baskenland met het oudste volk van Europa. Bij

ons waren de ontvoogdingsstrijders in de minderheid, daar staat 65 pct. van het volk achter de eis van zelfstandigheid.

Ik heb de heer Gol destijds scherp aangepakt toen hij het had over *l'espace judiciaire européen*. Er is echter ook een *espace policier européen*. Ik citeer uit een document over het beruchte GAL: «Op 4 december 1983 vond de politie bij een oud-légionnaire, verdacht van bindingen met GAL, 43 foto's van vluchtelingen. Het bleken foto's te zijn die de vluchtelingen zelf bij de Franse politie afgeleverd hadden voor hun vluchtelingen- of verblijfskaart. Twee van de 43 waren al door GAL vermoord.»

Iedereen die de Baskische problematiek kent, weet dat er een post-Franco politierestant bestaat met Zuidamerikaanse allures. Wij kijken daar gegeneerd van weg omdat het om broeders van het Europese huis gaat. Als Staat van meerdere volkeren met een zware voorgeschiedenis, moeten wij ook daar durven aandringen op respect voor de eigenheid van elk volk, opdat Oost-Europa en West-Europa geen heksenketel worden. Het is onze taak die federale filosofie bij te brengen.

Dan kom ik nog iets dicht bij huis. Een organist, professor bij het conservatorium, werd vorige zondag in de Singel te Antwerpen gevierd. Zoals eerder in Detroit voor uitgeweken Vlamingen, zongen de Vaganten — een Vlaamse groep — het liedje «Wij zijn een brug». Vorige zondag gingen ze zelfs verder. Zij wilden een brug zijn naar andere volkeren. Zij wilden ook bij eigen volk tegenstellingen overspannen. Op het ogenblik dat in Berlijn de muur wordt afgebroken, wordt het volgens de Vaganten ook tijd om in eigen land de muur van de haat te slopen.

Professor magister Janssens, u zeer goed bekend, mijnheer de minister, schreef in *Cultuurleven* van 1950 al dat onze Oostfrontiers jonge idealisten waren en het slachtoffer van idealen die in katholieke colleges werden gekweekt. De uitzendingen van Maurice De Wilde hebben het ook voor anderen duidelijk gemaakt dat die Oostfrontiers sukkelaars waren. Met jongens van zeventien of achttien jaar kan men inderdaad kruistochten organiseren.

De openheid van het Oostblok kent vandaag blijkbaar geen grenzen meer. Op de gruwelen van het Stalin-regime worden nu cijfers gezet. Tientallen miljoenen mensen werden in een paar decennia geliquideerd. Over de zaak-Katyn wordt nu openlijk gesproken. Minsenty wordt in Hongarije gerehabiliteerd. Maar professor Speleers, die brave katholieke flamingant, is in een Belgische gevangenis gecrepeerd omdat hij in Katyn met Zweden en Zwitsers en het Internationale Rode Kruis is gaan getuigen over de doden. In België kan die oorlogsbladzijde niet worden gedraaid. Wie dat probeert, wordt geconfronteerd met de oude haat.

Hoe dicht men bij huis komt, hoe minder de kracht van de idee gaat doorwegen. Ik heb ooit eens geschreven dat het voor een biechtvader gemakkelijker is de fouten van een massamoordenaar te vergeven dan die van zijn huishoudster die het eten heeft laten aanbranden.

Als men in het Oostblok afziet van vervolgingen voor de gruwelen uit het verleden, waarom inspireren wij ons dan niet op de gedachte *Paris vaut bien une messe* van de Franse koning Henri IV.

Wie nu nog over die tegenstellingen spreekt bewijst een ondiens aan dit zo zwaar gehavende land. Ik meen dat wij dan misschien, nederig onszelf op de borst kloppend, de lessen van dit Oostblokgebeuren moeten leren. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Aelvoet.

Mevrouw Aelvoet. — Mijnheer de Voorzitter, zoals een aantal voorgaande sprekers, zal ik het hebben over twee afdelingen van de begroting, teneinde uw tijd niet te zeer in beslag te nemen. Het eerste deel van mijn betoog handelt over de Buitenlandse Zaken, het tweede deel over de Ontwikkelingssamenwerking.

Inzake Buitenlandse Zaken, werden de gesprekken in de commissie zeer sterk gedomineerd door de opvallende ontwikkelin-

gen in de Oostbloklanden. Ik zal niet herhalen wat reeds werd gezegd, maar slechts over twee punten verder uitweiden.

Ten eerste is er het belangrijke feit dat in het «Oostblok», door het wegvallen van dat blok of de minder grote ompranging die van dat blok uitgaat, de individuele landen weer sterker op de voorgrond kunnen treden. Daarbij blijken zeer markante verschillen die uiteraard altijd al bestonden omdat samenlevingen nu eenmaal niet veranderen, of kunnen worden beperkt tot wat een regime ze op een bepaald ogenblik oplegt.

Het is wel opvallend hoe in Polen, Hongarije, Oost-Duitsland, Bulgarije en waarschijnlijk binnenkort ook in Tsjechoslowakije, andere tendensen blijken. Daarbij rijst het probleem hoe wij moeten omgaan met de meer geïndividualiseerde politiek van elk land apart. In dat verband heb ik een vraag over de controverse die zich scheen te ontwikkelen over de wijze waarop wij met deze groeiende diversiteit moeten omgaan.

Mijnheer de minister, uw standpunt in de commissie, dat zowel door de oppositie als door de meerderheid werd bijgevalen, was dat, enerzijds, het eenwordingsproces in wat «de Europese Gemeenschap» wordt genoemd niet mag worden vertraagd, maar dat, anderzijds, ook geen deuren die openstaan voor samenwerking mogen worden gesloten.

Net vóór het vertrek naar de top van Parijs ontstond een concreet politiek probleem omtrent de vraag in welke mate dit moest gebeuren. Er bestond een duidelijke bezorgdheid bij de Vlaamse socialistische dat de Europese Gemeenschap zich zou opstellen als een versterkte burcht, terwijl de anderen slechts de rol van tuinhuisje toebedeeld zouden krijgen, zoals SP-voorzitter Vandenbroucke het uitdrukte. Welk compromis werd er in de regering gevonden? Hoe wordt dit concreet ingevuld? Men wil het eenwordingsproces met het oog op Europa 1992 niet afremmen, maar toch ook niet aan een uitsluitingspolitiek doen. Graag vernam ik van de minister hoe België zich precies opstelt.

Speelt de mogelijke aansluiting op middellange termijn hierin een rol? Waar draait het concreet rond? Ik zou hierover graag iets meer vernemen.

De houding van de groenen ten opzichte van de evolutie in Oost-Europa kan worden samengevat in drie punten.

Ten eerste, wij zijn er sterk van overtuigd dat de democratische beweging in die landen zelf in de eerste plaats moet worden gesteund. Op ons congres vorig weekend hebben wij twee vertegenwoordigers ontvangen van de democratische groene beweging uit Oost-Duitsland. Zij hebben een hele reeks concrete vragen gesteld. Ingevolge het gordijn, dat een afschermend gordijn is geweest, hebben zij een zeer grote behoefte aan contactmogelijkheden.

Zij vragen niet in de eerste plaats geld, maar wel uitwisselingsmogelijkheden in een ruime maatschappelijke betekenis. Zij wensen onder meer contact met mensen die ervaring hebben in de opbouw van kleine sociale organisaties en van lokale economische initiatieven, en die hen ook willen steunen. Zij wensen contact met partijen van diverse strekkingen om ervaringen uit te wisselen over concrete projecten. Zij zijn echter niet louter vragen partij. Zij hebben ook iets te bieden uit hun ervaring van jarenlang werken in het «maquis».

De manier waarop zij het Westen op hen zien afkomen maakt hen bezorgd. Zij vrezen enerzijds te worden uitgesloten en anderzijds lopen zij ook het gevaar te worden overrompeld door het Westen. Wij zijn ons ervan bewust dat zij geen meerderheid vertegenwoordigen maar zij maken toch deel uit van een brede democratische stroming.

Zij vrezen niet voldoende tijd te krijgen om hun eigen projecten te ontwikkelen en vragen derhalve een adempauze om te vermijden dat zij overstelpt zouden worden door een aanbod waaraan zij echter wel behoefte hebben. Wij mogen niet al te idealistisch denken. Hun verwachtingen liggen niet enkel in de sociaal opbouwende sfeer. De bevolking vraagt ook concreet meer welvaart. Zij hebben oog voor de positieve dimensie van de toename van de welvaart, maar vermen tegelijkertijd te worden meegesleurd in het Westers consumptiemodel dat ook bij hen toch zeer grote vraagtekens oproept.

Wij wensen dat bij het Belgisch en Europees beleid inzake solidariteit ook rekening zou worden gehouden met de eigen identiteit van de Oostbloklanden en dat hen de nodige tijd en ruimte wordt gegeven om zich te organiseren, om eigen modellen uit te werken en eigen antwoorden te formuleren zodat zij niet worden meegezogen in het systeem dat zijn richting reeds lang heeft gekozen.

Een laatste punt in verband met de ontwikkeling in de Oostbloklanden dat ik in de commissie reeds heb aangehaald en waarop ik ook in deze vergadering de aandacht vestig is het gevaar dat de solidariteit met de Oostbloklanden de sedert lang bestaande vraag naar solidariteit met het Zuiden op de achtergrond zou terugdringen.

De angst daarvoor is bij een aantal ontwikkelingslanden reëel aanwezig. Ik loop hiermee een beetje vooruit op de discussie in verband met Ontwikkelingssamenwerking. Wij blijven stagneren op het stuk van de 0,7 pct. van het bruto nationaal produkt. Men kan niet spreken van een overtuigend politiek beleid inzake het Zuiden. Er is dus wel degelijk iets mis.

Tot zover een aantal beschouwingen in verband met de Oostbloklanden, die wij nu beter Oosteuropese landen noemen.

Het tweede deel van mijn uiteenzetting in verband met Buitenlandse Zaken wil ik wijden aan de evolutie van de situatie in China. Ik herinner mij nog scherp welke grote eensgezindheid er in de Senaat bestond op het ogenblik dat de Chinese Lente werd neergeslagen. Wij hebben toen in een mum van tijd, op één dag, een voorstel van resolutie behandeld in de commissie en daarna in openbare vergadering. Deze resolutie was beloftevol en er werden veel verbintenissen in opgenomen. Als wij dan kijken naar de concrete evolutie op het terrein in China en wat daar tegenover staat aan Belgische, Europese en internationale politiek, dan is dat echt ontgoochelend.

Het scenario dat ik toen al bij de bespreking heb voorspeld, wordt bewaarheid en dit zeer tegen mijn zin. De ruime verontwaardiging van het eerste uur is vrij vlug overgegaan, de brandstof van de morele verontwaardiging leidt niet zeer ver. Na zeer korte tijd zijn het voornamelijk de economische belangen die de overhand halen in de normalisering van de betrekkingen. Daartegenover staat geen enkele verbetering of belofte van verbetering ten aanzien van de reëel levende vraag naar meer democratie in China.

Ik wil dit illustreren aan de hand van twee zaken die ik zeer onlangs en tot mijn verbazing heb gelezen in *De Standaard*. Die artikelen zullen zeker ook niet aan uw aandacht, mijnheer de minister, zijn ontsnapt.

Het ene artikel beschreef een bijeenkomst van Chinese studenten in ons land, die onder andere de aandacht erop vestigden dat België het enige Westeuropese land is dat gelukwensen heeft gestuurd naar de Volksrepubliek China op de nationale feestdag.

Die gelukwensen werden misschien door de administratie ingevolge routinewerk verstuurd, maar ze hebben in ieder geval gezorgd voor verontwaardiging in de milieus van de Chinese studenten en burgers die in ons land wonen. De Chinese machthebbers zullen verheugd zijn geweest, want daaraan hadden ze zich waarschijnlijk niet verwacht. Het gaat misschien in uw ogen om een detail, maar als politiek signaal vind ik het eerlijk gezegd een flater van formaat.

In dat verband had ik graag vernomen hoe dat in zijn werk is gegaan, want ik heb u indertijd geloofd — en ik blijf u geloven —, toen u zei dat u verontwaardigd was over wat was gebeurd. Ik kan mij moeilijk voorstellen dat het sturen van die gelukwensen met uw politieke goedkeuring is gebeurd, maar dan is het gebeurd in uw politieke onwetendheid en dat is ook wel een spijtig feit.

Een tweede zaak die op de bijeenkomst van de Chinese studenten is aangekaart, is dat uitgerekend Belgische zakenlieden in China het Chinese bewind publiek hebben bekendgemaakt, dat zij dit Chinese bewind blijven steunen en zij er daarom verder op rekenen dat de contacten die zij hebben, de investeringen die werden gedaan, verder op een gunstige manier mogen evolueren.

Uiteraard heeft de Chinese overheid deze stelling van de Belgische zakenlieden zeer handig aangegrepen en de brief in

bijna alle Chinese kranten laten verschijnen onder het motto: u merkt het, het buitenland blijft ons steunen.

Ik weet zeer goed dat het gaat over een privé-initiatief en dat de Belgische overheid daarvoor niet zomaar aansprakelijk kan worden gesteld.

Ik heb enkele concrete vragen in verband met de groepen die in China werken en, meer precies, over de wijze waarop onze overheid daarop inspeelt. Ik had willen weten of dergelijke kringen kunnen blijven rekenen op bijvoorbeeld exportkredieten.

Als de Belgische overheid zich in het openbaar distantieert, vraag ik me af of ze geen politieke conclusies moet trekken wanneer privé-groepen zulke initiatieven nemen — wat ik betreurt — en hun steun toezeggen aan het Chinese bewind, wat iets anders is dan te pogen hun economische belangen te beveiligen, waarover ik overigens ook mijn opvattingen heb. Ik vraag me dit af, vooral rekening houdend met de resolutie die door de Senaat is goedgekeurd.

De Belgische regering moet zich afvragen of zij deze groepen diplomatiek en eventueel financieel moet blijven steunen. In de resolutie staat onder andere dat wij de ontwikkeling van de gebeurtenissen in de volksrepubliek China van zeer nabij zouden volgen om indien er geen gunstige evolutie zou zijn — en die is er niet — andere stappen te doen waarbij maatregelen op het vlak van de economische samenwerking op EG-niveau kunnen worden overwogen.

Vandaar mijn vraag. Op welke wijze moeten wij de evolutie in China in het kader van de EG aan de orde brengen en welke is onze opstelling ten opzichte van wat België en de EG doen?

In de resolutie hebben wij niet alleen de militaire ingreep veroordeeld. Wij hebben ook verklaard dat wij onze houding ten opzichte van China blijvend zouden evalueren. Dat kan niet beperkt blijven tot woorden. Die woorden moeten worden gesteund door een concrete politiek.

De indruk bestaat dat er een grote stilte is gevallen die moet toelaten alles op zijn beloop te laten, zonder daaraan enige politieke consequentie te verbinden.

Hiermee wil ik het hoofdstuk Buitenlandse Zaken besluiten om enkele beschouwingen te maken bij de begroting van Ontwikkelingssamenwerking.

Ik heb me bij de minister verontschuldigd. Hij weet waarom ik die avond niet meer aanwezig kon zijn tijdens de commissie-vergadering.

In het verslag heb ik de klassieke elementen teruggevonden die nu eenmaal ter sprake moeten komen in een begroting.

Eerst is er de 0,7 pct. In 1987 was het 0,49 pct. en in 1988 0,40 pct. Voor 1989 zijn de vooruitzichten beter: 0,52 pct. tot 0,53 pct. In 1990 zou het percentage rond de 0,50 pct. schommelen.

Bij die berekening is niet aangegeven welke op de begroting de weerslag zal zijn van de engagementen die later zijn genomen, onder andere in verband met de schuldherschikkingsoperatie ten opzichte van een aantal landen in Afrika en daarbuiten, waarbij Zaïre de grote topper is.

Zelfs als men die weerslag berekent, blijven wij zeer ver onder de 0,7 pct. De vraag is dan altijd of in het kader van de budgettaire schaarste hiervan een politieke prioriteit kan worden gemaakt. De trieste feiten die ik vaststel zijn bekend: welke regeringscoalitie er ook uit de bus komt, de resultaten blijven altijd dezelfde. Er is een status quo, een kleine stijging, een lichte daling, maar een doorbraak naar het verwezenlijken van de 0,7 pct. komt er niet. Ik blijf dat betreuren, vooral als men weet dat er voldoende bestedingsmogelijkheden aanwezig zijn zonder een grote personeelstoename, bijvoorbeeld in het ABOS. Het NCOS en andere organisaties hebben voldoende initiatieven uitgewerkt. Als men alleen al zou ingaan op het Cordaplan dat is uitgewerkt door professoren van de UCL is er geen enkele moeilijkheid qua besteding om de 0,7 pct. te bereiken.

Het element van de zinvolle besteding kan dus in geen geval worden ingeroepen om het falend beleid in verband met het opdrijven van de ontwikkelingshulp tot 0,7 pct. goed te praten.

In de Kamer hebben wij een amendement ingediend om fondsen van Defensie naar Ontwikkelingssamenwerking over te dragen. Wij zullen dit amendement in de Senaat opnieuw indienen, want wij vinden het in het kader van de ontdooiingspolitiek van vandaag, waarover reeds werd gesproken, meer dan verantwoord.

Ik sta nu even stil bij de zoveelste studie over het ABOS. Ik heb gelezen dat ook dit in de commissie werd besproken. Ik ben vooral verbaasd, omdat in het verleden al zeer veel studies werden gemaakt die nooit tot veel concrete acties hebben geleid en omdat uzelf uw administratie de opdracht hebt gegeven om een herstructureringsplan uit te werken. Die opdracht werd ook uitgevoerd en mijn vraag is waarom zij niet openbaar werd gemaakt en waarom men daarop niet voortwerkt. Waarom moet men weer eens een beroep doen op een studie om van de uiteindelijke herstructurering van het ABOS werk te maken?

In dat verband werden althans voor een aantal sectoren reeds vergaande besprekingen gevoerd, bijvoorbeeld met de universitaire en met de niet-gouvernementele sector. De grote lijnen van een akkoord tot herstructurering werden daarbij getrokken en mijns inziens hoeft men niet meer op de zoveelste studie te wachten om de uitvoering van een aantal onderdelen aan te vatten.

Ik vraag de minister dus of in een aantal sectoren, waarvoor de lijnen van de herstructurering voldoende duidelijk zijn, het beslissingsproces niet wat vlugger in gang kan worden gezet, in plaats van te wachten op de zoveelste studie met een globale oplossing, terwijl niemand weet of ooit de politieke cohesie zal bestaan om het plan ook werkelijk uit te voeren. Daar heeft het schoentje immers altijd gekneld. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Pataer.

De heer Pataer. — Mijnheer de Voorzitter, vorige zaterdag zijn in Parijs de Europese regeringsleiders bijeengekomen op initiatief van president Mitterrand om de razendsnelle ontwikkelingen in Oost-Europa te evalueren. Uiteraard was ik daar niet aanwezig, maar uit de mediaberichten blijkt dat de Duitse kwestie ongetwijfeld het meest brandend actuele agendapunt was. De vraag zal ook daar wel gesteld zijn of de hereniging van Duitsland die alsmoer sneller op ons afkomt, binnen de Europese Gemeenschap gerealiseerd kan worden.

In theorie blijkt dat mogelijk omdat, naar verluidt, binnen de Europese Gemeenschap de fictie van één Duits grondgebied met twee regimes in stand werd gehouden.

Aan het Verdrag van Rome is namelijk een protocol gehecht over: «De binnenlandse handel van Duitsland.» Daarmee wordt de handel tussen de Duitse Bondsrepubliek en de Duitse Democratische Republiek bedoeld.

Dit zou betekenen dat de DDR-gebieden onder de toepassing van de Grondwet van de Duitse Bondsrepubliek worden gebracht. Het is nauwelijks denkbaar dat de DDR, zelfs in zijn nieuwste verschijningsvorm bereid zou zijn, zo een «capitulatie» te aanvaarden.

Er blijft één mogelijkheid voor de Duitse hereniging, namelijk via de toetreding van de DDR tot de Europese Gemeenschap. Deze idee was enkele weken geleden nog ondenkbaar.

Uit vele debatten — wellicht ook hier, maar ik kon jammer genoeg niet aanwezig zijn — blijkt dat de Europese Gemeenschap de keuze heeft tussen, ofwel absolute prioriteit geven aan economische integratie binnen het huidige geografisch gebied Europa, ofwel het aantal lid-staten uitbreiden ten koste van de interne politieke samenhang.

Dit probleem is niet nieuw. Het doet zich ook voor, *mutatis mutandis*, bij de mogelijke toetreding van neutrale landen, zoals Oostenrijk.

De eerste route leidt naar een versterking van de deling van Europa. Naar het zogenaamde «Fort Europa», weliswaar zonder omringende (oud-)Berlijnse muren, maar waarvan de grenzen toch soms even ondoordringbaar zijn. Ik denk hierbij onder meer aan bepaalde politieke vluchtelingen. Volgens velen

baadt dit Fort in weelde, maar het heeft nog lang niet de democratische structuren die sommigen het soms toeschrijven.

Zo is het opvallend moeilijk om voor het economische Fort Europa een sociaal charter met inhoud tot stand te laten komen. Ik beklemtoon het woord «inhoud».

De kloof tussen Oost- en West-Europa, door de interne markt en door de economische en monetaire unie, wordt alleen maar vergroot.

De tweede route, namelijk het openstellen van de Gemeenschap naar neutrale en andere democratische of zich democratiserende landen, zal de interne markt nauwelijks schade berokkenen. Maar, de economische en monetaire unie kan daardoor ernstig worden vertraagd of zelfs averij oplopen.

Ik heb de indruk dat in de Europese hoofdsteden, en vooral te Brussel, een beleid wordt gevoerd om nieuwe toetredingen minstens tot 1993, en wellicht zelfs veel later, uit te stellen.

Is deze indruk juist? Is dit ook uw opvatting, mijnheer de minister?

Persoonlijk, maar wel in eenklank met mijn partij, ben ik van oordeel dat de ontwikkelingen in Oost-Europa ons tot een ernstige herbezinning dwingen.

De eventuele toetreding van Oosteuropese lid-staten is, anders dan bij de toetreding van EVA-landen, zoals Oostenrijk, een politiek revolutionaire mogelijkheid die wij met zo weinig mogelijk intellectuele en andere reserves moeten toejuichen en aanmoedigen. Het motief is duidelijk. Voor het eerst, sinds Yalta, ontluikt de mogelijkheid om de militaire tegenstellingen in Europa te overwinnen met alle denucleariserings- en ontwapeningsgevolgen van dien.

Met het Nederlandse PVDA-lid en lid van het Europese Parlement, Alman Menten, die in de *Volkskrant* van 15 november jongstleden hierover een artikel schreef, ben ik de mening toegedaan dat de politieke verschillen tussen de Oosteuropese landen en de Europese Gemeenschap nauwelijks groter zijn dan die tussen Frankrijk en Duitsland op het ogenblik dat zij net een derde oorlog in één eeuw hadden beëindigd en, naar de idee van Jean Monet, hun basisindustrieën in de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal inbrachten om een nieuwe oorlog definitief uit te sluiten.

Nu is de verbeelding opnieuw aan de macht. Dit is zelfs artistiek letterlijk op te vatten, mijnheer de minister, wanneer wij zien hoe thans op beide zijden van de Berlijnse muur kunstwerken worden gefabriceerd. Nu de verbeelding dus opnieuw aan de macht is, moeten wij er samen voor kunnen ijveren om het geld voor de Europese defensie te gebruiken én voor de economische integratie en samenwerking én voor het verzachten of minstens indijken van het onrecht in de derde wereld, dat grotendeels door ons werd veroorzaakt.

Nu het Europa van de Atlantische Oceaan tot de Oeral of minstens tot de Oder-Neissegrens alsmaar dichterbij ons afkomt, zou de verbreding en de verdieping van Europa hand in hand moeten gaan. Het ene mag echter geen voorwaarde zijn voor het andere. Dit korte pleidooi voor een verbreding van Europa zonder al te strakke politieke voorwaarden is zeker niet bedoeld als koren op de molen voor mevrouw Thatcher, die de ontwikkelingen in Oost-Europa aangrijpt om haar eigen verzet tegen de monetaire en economische unie te schragen. Dat moet duidelijk zijn.

De Oosteuropese *Wendung* moet ook voor onze vaderlandse geschiedenis een wende zijn, die zich moet verankeren in ons politiek denken. Laten wij echter goed beseffen dat een nieuw concept voor Europa niet wordt uitgetekend tijdens een etentje in het Elysée, maar wel in de straten van Berlijn, Praag, Warschau en Boedapest. Denkspelletjes, zoals ze uit het brein van de Europese commissievoorzitter, Delors, gesproken zijn, met de drie concentrische cirkels — het kern-Europa, het Europa van de vrijhandelzone en Oost-Europa — zijn mijns inziens daartegen niet bestand.

Ann. parl. Sénat de Belgique — Session ordinaire 1989-1990
Parlem. Hand. Belgische Senaat — Gewone zitting 1989-1990

Mijnheer de Voorzitter, ik wil nog even stilstaan bij het brandend politiek probleem van het ogenblik, namelijk de toestand in Centraal-Amerika en meer bepaald in El Salvador. De jongste dagen worden wij geconfronteerd met verschrikkingen uit dat land die we eigenlijk niet meer gewoon waren. Ik heb het hier uiteraard over de moord op de zes Jezuïeten, onder wie de rector van de universiteit voor Centraal-Amerika. Die zes personen hebben jarenlang stuk voor stuk ervoor geijverd de dialoog in dat gebied op gang te brengen tussen de sterk gepolariseerde politieke groepen. Uiterekend die mensen werden vermoord. Dit duidt aan hoe erg de situatie daar is verrot.

Mijnheer de minister, wij kunnen op de gebeurtenissen in dat land niet zo maar toekijken als gewone waarnemers. De wereld is ons dorp. Wie heeft het ons voorgezegd? Wij moeten hier onze collectieve verantwoordelijkheid op ons nemen en alles in het werk stellen om dit bloedbad te doen ophouden. Ons land kan hiertoe een bijdrage leveren. Wij kunnen ten minste humanitaire hulp verlenen en noodhulpprogramma's op het getouw zetten, om aldus de ergste nood te lenigen. Wij moeten echter ook aan onze bondgenoot, de Verenigde Staten van Amerika, duidelijk maken dat zij in deze aangelegenheid hun houding grondig moeten veranderen.

Mijn indruk is dat onze grote bondgenoot ten aanzien van El Salvador eerder polariseert door ronduit steun te verlenen aan de huidige regering-Cristiani dan aan te sturen op een dialoog, de enige manier waarop de situatie kan veranderen.

Dat enige hoop gewettigd is, blijkt niet alleen uit het feit dat de bombardementen momenteel enigszins zijn geluwd, maar ook uit het feit dat enkele dagen geleden in het Huis van afgevaardigden van de Verenigde Staten een belangrijke minderheid heeft geprobeerd een motie te laten goedkeuren opdat de hulp, vooral dan de hulp via bewapening, aan El Salvador zou worden ingekrompen. Zij hebben het niet gehaald. Er zullen dus andere middelen moeten worden aangewend om de situatie in de kortste tijd ten gunste te doen keren, liefst met uw hulp, mijnheer de minister. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Hatry.

M. Hatry. — Monsieur le Président, jusqu'à présent, en matière de Relations extérieures, les conséquences de la régionalisation et de la communautarisation devaient plutôt prêter, peut-être pas à rire, mais à sourire.

En effet, rien qu'au niveau national, nous avons trois ministres: un aux Affaires étrangères, un autre au Commerce extérieur, un autre encore à la Coopération au Développement, ainsi que deux secrétaires d'Etat, l'un aux Affaires européennes, adjoint au ministre des Affaires étrangères, et l'autre à l'Europe 1992, adjoint au ministre du Commerce extérieur. Sur le plan régional et sur le plan communautaire, nous comptons au moins trois ministres des Relations extérieures à chacun de ces deux niveaux de pouvoir. Si mes calculs sont exacts, j'obtiens un total de onze ministres et secrétaires d'Etat.

Le système est parfois plus sophistiqué encore. En effet, dans certains Exécutifs régionaux, le département des Relations extérieures est attribué à un ministre et celui du Commerce extérieur à un autre. Onze ministres et secrétaires d'Etat représentent donc un minimum.

Cette situation prête donc à sourire bien que pour le contribuable ce soit un sourire jaune! A l'étranger — je ne répéterai pas les propos tenus ici, à de nombreuses reprises, par des membres de mon groupe — cette répartition est source de grande confusion.

Hélas, les choses deviennent plus sérieuses, plus prosaïques. Je voudrais soumettre à l'autorité des ministres présents — principalement du ministre du Commerce extérieur — une situation qui pourrait justifier la convocation d'une conférence intergouvernementale — je ne plaisante pas — gouvernement national, d'une part, et gouvernements régionaux, d'autre part.

J'ai appris que la Société des transports intercommunaux de Bruxelles, la STIB, envisageait une adjudication tous azimuts pour de nouveaux autobus. Dès à présent, la Région bruxelloise franchirait le pas de 1993. Alors que les transports publics constituent encore un secteur réservé aux yeux de la Communauté européenne — le secteur dit « exclu », c'est-à-dire qu'il ne doit pas nécessairement s'ouvrir aux commandes européennes — la STIB commanderait, par exemple, des autobus en Allemagne. A la limite, cette façon d'agir se justifie dans le chef de la Région bruxelloise pauvre en ressources, où les usagers, à l'instar de ceux d'autres grandes villes, ne paient pas plus de 20 p.c. du coût réel du service du transport qui leur est offert. Le pourcentage est pratiquement le même — 22 p.c. ou 23 p.c. — à la MIVA ou dans les sociétés de transport desservant des villes comme Liège et Charleroi.

Il serait logique qu'un Exécutif bruxellois, ayant la tutelle de ces sociétés de transport en commun, ne s'oppose pas à une telle initiative visant à réduire le coût de la subside du service.

A ce jour, nous avons — je ne puis pas encore dire nous « avions » car ce serait prématuré — deux sociétés de notoriété internationale qui construisent et équipent des autobus, à savoir les firmes Van Hool et Jonckheere. Monsieur le ministre, ces deux firmes étant principalement situées en Flandre, que se passera-t-il si, comme la Région bruxelloise, la Région wallonne décidait, elle aussi, d'équiper ses sociétés de transport en commun — celles de Liège, de Charleroi et de Verviers — d'autobus achetés pour dix ans au moins à l'Allemagne, à la France ou à l'Italie? En d'autres termes, qu'advierait-il si l'on suivait, dès à présent, la ligne de conduite qui sera observée en 1993?

Il est clair que, sur le plan des intérêts économiques proprement dits, ni la Région bruxelloise, ni la Région wallonne n'ont un quelconque intérêt dans les commandes à ces deux usines de construction d'autobus.

Une concertation sera-t-elle organisée? La question sera-t-elle portée devant le comité de concertation présidé par le Premier ministre? Allez-vous devenir, monsieur le ministre, l'artisan d'une négociation que vous présideriez et à laquelle vos trois collègues régionaux du Commerce extérieur participeraient? On pourrait, dès lors, imaginer que la Région flamande paierait des compensations aux Régions bruxelloise et wallonne pour qu'elles acquièrent des autobus en Flandre.

Dans ce domaine, la minute de vérité a sonné et la régionalisation dévoile un de ses plus mauvais angles. Hormis Anvers et Gand qui resteront sans doute leurs clients, je pense qu'il est inutile de vous dire que ces deux usines ne seront plus en mesure de faire valoir des références nationales suffisantes, Bruxelles demeurant la vitrine de la Belgique sur le monde. Dans ce cas, que ferez-vous, monsieur le ministre, pour essayer de conserver ces commandes en Belgique? En effet, dès à présent, les Régions bruxelloise et wallonne peuvent, au sens strict, acheter où elles le souhaitent, si leurs deux, trois ou quatre compagnies de transports en commun le décident.

Ce sujet fournit matière à réflexion et je serais très heureux de savoir comment le gouvernement national compte conserver un certain nombre de références pour que ces usines, largement exportatrices à l'heure actuelle, puissent maintenir leur notoriété en Belgique. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à M. Urbain, ministre.

M. Urbain, ministre du Commerce extérieur. — Monsieur le Président, avec l'accord de mon collègue des Affaires étrangères, je souhaite répondre à M. Hatry, unique orateur dans cette discussion, à propos d'un problème relevant de mes compétences.

Je ne distingue pas de relation entre le département du Commerce extérieur et le problème soulevé de la référence nationale pour des firmes implantées dans notre pays et exportant une très large part de leur production. Ce problème de la référence nationale n'est pas plus aigu dans une Belgique régionalisée que dans une Belgique centralisée.

Des firmes belges ont souvent mis des produits au point. Récemment, un avion destiné à la formation des jeunes pilotes a été construit en Wallonie et il n'a pas été nécessaire que le ministre de la Défense nationale estime utile, économique et justifié, de recourir à l'achat de ce type d'avion.

L'exemple cité par M. Hatry vise la situation des sociétés de transports en commun de Bruxelles et des autres régions du pays, sociétés qui disposent d'une autonomie de gestion qui leur permet de lancer un appel d'offres à l'étranger afin de mettre en concurrence des équipements plus ou moins performants à des prix plus concurrentiels ou compétitifs.

Mais, je le répète, je ne vois pas en quoi le gouvernement national pourrait intervenir dans un problème de ce type, ni en quoi le Commerce extérieur aurait à pâtir demain plus qu'hier, sous l'angle de la « référence nationale ».

Je ne voudrais pas revenir sur les propos teintés d'ironie de M. Hatry quant au nombre de ministres qui ont les Relations extérieures dans leurs attributions. Il pourrait même en répertoire d'autres qui exercent également des compétences en cette matière, à savoir, par exemple, les ministres des Finances, des Travaux publics ou des Communications.

Même si la liste qu'il a citée était complétée, elle ne m'impressionnerait pas davantage et j'avoue que l'intervention de l'honorable membre me surprend quelque peu dans un débat relatif au Commerce extérieur.

M. le Président. — La parole est à M. Hatry.

M. Hatry. — Monsieur le Président, je prends bonne note de la réponse du ministre du Commerce extérieur. Il me semble cependant qu'il oublie un fait majeur: avant la régionalisation, existait un fonds extrêmement important, la Promotion du transport urbain, la PTU, administré par le ministre des Communications.

Le ministre des Communications subsidiant très largement au niveau national les six sociétés de transport urbain, il lui était bien entendu possible d'orienter les achats vers des firmes belges. Aujourd'hui, la PTU belge, nationale, a disparu et les compétences du ministre des Communications ont été supprimées en la matière. Le gouvernement national n'a donc plus les moyens d'influencer les décisions des sociétés de transport urbain.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Eyskens.

De heer Eyskens, minister van Buitenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, nauwelijks veertien dagen geleden werd de begroting van Buitenlandse Zaken behandeld in openbare vergadering van de Kamer. Vroeger kon de minister van Buitenlandse Zaken zich nuttigerwijs inspireren op de toespraak die hij het jaar voordien had gehouden. Daar stonden altijd valabele dingen in. Vandaag de dag gaat de evolutie zo razend snel dat wij, nauwelijks twee weken later, een totaal andere analyse moeten maken.

Een aantal thema's zijn vanmiddag steeds teruggekomen. Ik zal proberen ze systematisch te behandelen.

Wij staan voor een aantal dilemma's die voor een stuk valse dilemma's zijn. Eerst is er de vraag of wij werkelijk een keuze moeten maken tussen onze Oost- en onze Westpolitiek. Zullen wij moeten uitmaken of we de Europese eenmaking vertragen om onze relaties met het Oostblok te kunnen verbeteren?

Of moeten wij, omgekeerd, de Europese eenmaking tegen 1992 uitvoeren evenals de EMU en nadien de politieke unie ten koste van goede relaties en samenwerking met landen van het Oostblok?

Hierop wordt geantwoord dat dit een vals dilemma is, dat beide ontwikkelingen perfect verzoenbaar zijn en dat zelfs onze Westpolitiek een *conditio sine qua non* is om tot een degelijke structurele samenwerking te komen met het Oostblok. Ik kan dit met allerlei voorbeelden illustreren.

Zo is ons steunbeleid dat jarenlang zal duren, voor Oost-Europa op termijn alleen maar mogelijk als Europa verder evolueert of tenminste blijft wat het is. Als het Europa van de

Twaalf verwatert tot een soort vrijhandelszone en ondergedompeld wordt in een zogenaamde economische ruimte, dan zie ik niet in hoe wij de landen van het Oostblok verder efficiënt kunnen helpen. Laten we niet vergeten dat de twaalf landen van West-Europa geëngageerd zijn in een proces van soevereiniteitsafstand, dat wij ingevolge de eenheidsakte steeds meer beslissen met een gekwalificeerde meerderheid, dat die gekwalificeerde meerderheid precies een belangrijke institutionele innovatie is die het in verband met de steun aan het Oostblok, mogelijk moet maken vlugge beslissingen te nemen zonder afhankelijk te zijn van het vetorecht van een of andere lid-staat.

Als de heer Pataer zegt dat het ellendig is dat wij er maar niet in slagen een sociaal charter goed te keuren, dan antwoord ik daarop dat ik hoop dat dit over veertien dagen in Straatsburg wel degelijk zal kunnen, als het Verenigd Koninkrijk zich niet onredelijk opstelt, zodat we geen historische kans moeten laten voorbijgaan om aan te tonen dat Europa niet alleen een economisch, maar ook een sociaal gelaat heeft, wat ook ten aanzien van het Oostblok een belangrijke boodschap is. En dan zeg ik aan de heer Pataer nog het volgende: als we over een belangrijk probleem als het sociaal charter vandaag met een gekwalificeerde meerderheid zouden kunnen beslissen, zou het probleem van het vetorecht van Groot-Brittannië niet worden gesteld.

Het is dus zeer belangrijk dat Europa voort evolueert zoals gepland tot en met de politieke unie. Ik heb wel de indruk dat sommigen aarzelen omdat er vragen rijzen over de aard van de relatie die we met de landen van het Oostblok moeten uitbouwen. De heer Pataer heeft gevraagd of wij dan moeten wachten tot 1993 alvorens landen kunnen toetreden. Mijn antwoord is onverkort: vanzelfsprekend. Er is geen sprake van dat een land nog kan toetreden vóór 1993.

De heer Pataer. — Dus minstens wachten tot 1993 en waarschijnlijk langer.

De heer Eyskens, minister van Buitenlandse Zaken. — In elk geval zijn we het eens over de korte termijn, minstens tot 1993. Mag ik eraan herinneren dat het twaalf jaar heeft geduurd alvorens Groot-Brittannië is kunnen toetreden, onderbroken weliswaar door het veto van generaal De Gaulle; voor Spanje en Portugal heeft het negen jaar geduurd. Wat men vandaag de dag noemt *l'acquis communautaire*, is een buitengewoon complex geheel. Men moet dat laten aanvaarden door een kandidaat-land, want anders zal men heel de zaak ontcrachten.

Ik was vóór drie weken in Zwitserland. Sommige Zwitsers hebben sympathie voor de Gemeenschap, en menen dat ze later wel eens lid willen worden van de club. Zij kennen echter in hun fiscaliteit de BTW niet en een land kan enkel toetreden als er de BTW wordt toegepast. Welnu, zoiets improviseert men niet, het duurt jaren om een dergelijk systeem tot stand te brengen. Als men daar allemaal een kruis over maakt, of het banaliseert, dan is men bezig niet alleen met de stagnatie, maar met de afbraak van de Gemeenschap.

Ik pleit dus voor voldoende realisme. Het Verdrag van Rome verbindt ons allemaal. Het gaat om een open gemeenschap. Er kan geen sprake zijn van een gesloten groepje, waarbij we het nationaal nationalisme vervangen door een groepsnationalisme van de Twaalf. Dat is geen perspectief.

Ik heb onlangs nog gezegd in de Commissie dat de toekomst uiteraard onvoorspelbaar is en dat het onverwachte vaker gebeurt dan het verwachte. Denken we even terug aan de toestand van de Amerikaanse federalisten in 1779 bij het uitroepen van de Amerikaanse onafhankelijkheid. Ze waren met dertien deelstaten. Wie van de *founding fathers*, en het waren verstandige, toegewijde en moedige mensen, Jefferson, Adams en Hamilton, onder andere, had kunnen vermoeden dat honderd jaar later de deelstaat Texas een deelstaat zou worden van de Verenigde Staten van Amerika? In 1779 behoorde Texas toch tot een andere Staat, namelijk Mexico.

Ik pas deze redenering *mutatis mutandis* toe op Europa, want alles is mogelijk op termijn. Wij hopen dat de Gemeenschap zal uitgroeien tot een grote federatie. Het veronderstelt echter dat wij ons blijven houden aan ons integratiemodel dat uiteindelijk

ook moet leiden tot een politieke unie. Zoniet zal de Gemeenschap opnieuw verwateren en uiteenvallen in een zeer vage vrijhandelszone.

En wanneer, mijnheer Pataer, sommigen beweren dat wat de minister van Buitenlandse Zaken voorstelt slechts een aalmoes is, tuinhuisjes rond het paleis van de Europese Gemeenschap dat schittert in zijn welvaart, voor mij niet gelaten.

Ik heb niets tegen tuinhuisjes, ik heb er een in mijn eigen tuin. Wat de commissie vandaag voorstelt, mijnheer Pataer, is dat men voor de landen van het Oostblok zou werken met de formule van de associatie, zoals in het Verdrag van Rome wordt bepaald. Mijn voorstel om te werken met een proces van confederalisering gaat veel verder dan loutere associatie.

Men kan onmogelijk aan de DDR, Hongarije, Polen en laat ons hopen over veertien dagen ook aan Tsjechoslowakije een statuut van geassocieerde aanbieden, als hetzelfde statuut wordt behouden voor landen als Zweden, Finland, Zwitserland, Oostenrijk. De samenwerking met de zes EFTA-landen moet worden opgewaardeerd en hun moet een statuut worden toegekend dat verder reikt dan loutere associatie.

Naar mijn gevoel moeten ze vlug bij de Gemeenschap worden betrokken in een confederalisering. Dan komt er een formule van intergouvernementele medebeslissing, natuurlijk geen supranationaliteit met de meerderheidsstemming, tenzij zij dit zelf wensen. Indien het spel van de Gemeenschap volledig wordt aanvaard en indien er voldoende economische convergentie is, wat voor de EFTA-landen zeker het geval is, kunnen ze volwaardig lid worden.

Voor Noorwegen was het bijna zover, maar het lidmaatschap werd bij referendum verworpen. In afwachting pleit ik voor een systeem dat veel verder reikt dan een associatie en dat later kan worden opgesteld voor de landen van het Oostblok.

Mijn tweede algemene beschouwing handelt over de economische toestand in de landen van het Oostblok.

Mevrouw Aelvoet zal mij willen verontschuldigen, ik spreek liefst ook niet meer over «het Oostblok» of «de Oostgroep». Onze Duitse vrienden vragen ons voortaan te spreken over *Mitteleuropa*, over Centraal-Europa.

In Polen, dat reeds 200 jaar door de grote mogendheden op alle mogelijke wijzen wordt mishandeld, heeft het communisme de economie grondig vernietigd. Er blijft niets van overeind. Hongarije komt er, op financieel vlak, iets beter af. De buitenlandse schuld is minder hoog, maar de economische structuren zijn grondig aangetast. Ook in Tsjechoslowakije en de DDR is de toestand dramatisch. De verslagen zijn zeer ongunstig. De levensstandaard in de DDR, op een realistische wijze geraamd, bedraagt waarschijnlijk slechts 40 pct. van die van de Bondsrepubliek. De DDR en Tsjechoslowakije waren vóór de oorlog even welvarend als wij. Veertig jaar communisme hebben er onherstelbare ravage aangericht en het zal jaren duren voor deze landen er opnieuw bovenop zijn.

Ik heb de Poolse minister, belast met de economische hervormingen, ontvangen. Hij zegde mij: «Wij moeten alles opnieuw uitvinden en invoeren. Wij moeten in onze wetgeving in duizenden wetten, onder meer het begrip *privé-eigendom* dat totaal werd afgeschaft, herinvoeren. Wij moeten demonopoliseren en privatiseren. Zij hebben niet alleen managers nodig, maar ook gewone boekhouders. Zij hebben hun mensen nooit geleerd wat een winst- en verliesrekening is, hoe een balans er uitziet, wat activa en passiva zijn. Zij moeten van meetaf aan beginnen. Dat vergt jaren.»

Wij mogen deze problemen zeker niet onderschatten. Wij zullen nog jaren hulpverlening moeten bieden. Dat is een plicht van solidariteit en tevens een politieke plicht.

Dit jaar herdachten wij de vijftigste verjaardag van het uitbreken van de tweede wereldoorlog. In september 1939 toen de tanks van de nazi's Polen binnenrolden, heeft het Westen dat land op een schandalige manier in de steek gelaten, niettegenstaande alle gegeven woorden en morele garanties. Indien het Westen toen militair was opgetreden, had men misschien ons continent de vreselijkste aller oorlogen kunnen besparen. Wij hebben tegenover het Poolse volk, evenals tegenover de andere

volkeren, ook een morele plicht te vervullen, voor zover wij belang hechten aan algemene waarden zoals menselijke en economische vrijheden, democratie en pluralisme.

De heer Luyten heeft het volgende gezegd: «De geest is vaardig geworden over de landen van Centraal-Europa», en hij gebruikte een zeer mooi beeld: «De kracht van de geest die sterker is dan de macht van de structuren, dan de macht van het bewind, dan de macht van de politiek.»

Men kan de kracht van de geest breken en hem fnuiken en veertig jaar lang van een land een gevangenis maken.

Het is aanmoedigend vandaag vast te stellen dat zoiets vier decennia kan en dat men zelfs kan pogen het een vijfde decennium vol te houden, maar dan kan het, gelukkig, niet meer.

Dat dit proces kan gebeuren op een vreedzame wijze, is zeer bemoedigend. In Europa hebben we een ander soort totalitarisme, de dictatuur van het Hitlerisme, op een zeer bloedige wijze moeten verslaan. Gisteravond op Antenne 2 gaf men een buitengewoon treffende film met de titel *Van Nürnberg tot Nürnberg*. Zo'n film is stichtend voor onze kinderen.

Dat we het tweede soort totalitarisme op de knieën krijgen door de kracht van de geest, en onze getuigenis, waarbij wij niet mogen vervallen in triomfalisme, dat is wel een zeer positieve evolutie.

Iemand anders heeft gezegd dat wij enige bescheidenheid aan de dag moeten leggen als wij het hebben over de mensenrechten. Ik deel deze mening volkomen.

Ik heb gezegd op de tribune van de Verenigde Naties dat de West-Europeanen vooralsnog vaak de neiging hebben hierover wat betweterig en belerend te spreken, alsof wij het monopolie zouden hebben van de bescherming van de mensenrechten. De mensenrechten zijn in West-Europa maar hersteld sedert 1945, en af en toe laten wij nog eens een steek vallen.

Tijdens de eerste helft van deze eeuw hebben wij op dit overbeschaaft continent, dat prat gaat op 2 000 jaar beschaving, de mensenrechten op een gruwelijke wijze met voeten getreden, wat tientallen miljoenen mensen het leven heeft gekost.

Mensen uit de derde wereld hebben al enkele keren geantwoord dat we een stelletje hypocrieten zijn die prediken over de mensenrechten, maar zelf zoveel kwaad hebben aangericht. Ik deel volkomen de mening dat enige bescheidenheid zeer gewenst is en stichtend zou zijn. Dat mag ons echter niet brengen tot het verzwakken van onze principiële stelling dat de verdediging van de mensenrechten een essentieel punt is.

De economische hulpverlening aan Centraal-Europa plaatst ons voor een berg die van dag tot dag groter wordt. We hebben in de Gemeenschap ons akkoord betuigd met een programma van 300 miljoen dollar. Dat is een druppel in de zee. Polen alleen al heeft een buitenlandse schuld van 40 miljard dollar.

Er is uiteraard de bilaterale hulp, een overigens niet zo fraaie zaak want de Gemeenschap is op dat vlak onvoldoende «Gemeenschap».

Westduitsers, Fransen, Italianen en zelfs Britten lopen naar Polen, Hongarije en andere landen om er bilaterale posities in te nemen omdat zij van oordeel zijn dat deze landen toekomstige markten zijn. Ik heb in Parijs gepleit om tenminste de bilaterale hulp te coördineren in Europees verband en om die hulp Europees te presenteren in één balans. Te veel eigenbelang en te veel nationalisme spelen echter nog altijd een rol. We staan voor een zeer zwaar financieringsprobleem in de volgende jaren.

Het is mijn overtuiging dat onze solidariteit met Centraal-Europa onze solidariteit met de landen van het Zuiden niet mag schaden of wij verliezen daar onze geloofwaardigheid helemaal.

We staan voor moeizame onderhandelingen over Lomé IV. De commissie vindt een zeer sterke stijging van de middelen nodig. Dat is weliswaar nodig, maar de vraag is of de lidstaten bereid zijn om dat te financieren uit hun begrotingen. Waarschijnlijk niet! Zijn er oplossingen? In principe wel. Zo kan men bijvoorbeeld Lomé IV financieren, als men de Europese autobezitter 80 centiem accijnzen per liter benzine laat betalen.

Is dat zo dramatisch? Zou dat geen symbool zijn van solidariteit? Het kan echter nog niet omdat krachtens het Verdrag van Rome het Europese Parlement die fiscale bevoegdheid nog niet heeft. Als wij op de goedkeuring moeten wachten van twaalf parlementen en van twaalf regeringen dan is het van meet af aan een verloren zaak. Dit wijst nogmaals op de noodzaak van verdere integratie, van de overheveling van meer bevoegdheden naar het Europese Parlement indien men echt constructieve oplossingen wil tot stand brengen.

Een tweede mogelijkheid is de mobilisatie van de privé-financiering. Daarvoor moet het economisch klimaat verbeteren en moeten nieuwe perspectieven worden geopend. Ik heb op de top van Parijs gepleit voor een formule waarbij men, naar het voorbeeld van de Belgische Delcreditedienst, een systeem zou ontwerpen van garanties voor export van investeringsgoederen en voor investeringen zelf. Dit is een absolute vereiste om de privé-financiers te motiveren om in de Oostbloklanden een bijdrage te leveren. Wij moeten inventief zijn en nieuwe financieringsinstrumenten bedenken.

De heer De Backer wil ik nog zeggen dat het overdreven is te beweren dat België hopeloos achter staat met de uitvoering van de Europese richtlijnen. Ik heb de juiste cijfers ter zake in de commissie medegedeeld. Onze achterstand is gedeeltelijk te wijten aan het feit dat wij over de omzetting van bepaalde richtlijnen in onze wetgeving overleg moeten plegen met de Europese Commissie. Heel wat termen die in de Europese Commissie en in de Raad van ministers worden gebruikt, hebben geen synoniem in onze wetgeving of hebben Europees een andere betekenis dan in onze wetgeving. Wij moeten dan discussiëren om na te gaan of wij het wel goed hebben begrepen.

De achterstand is soms ook het gevolg van problemen — dat wil ik niet verhelen — tussen de Gemeenschappen en de Gewesten. Ik heb gisteren in de commissie voor Buitenlandse Zaken in de Kamer nog het voorbeeld aangehaald van het akkoord dat in Benelux werd gesloten over grensoverschrijdende samenwerking. Dit is belangrijk voor onze provincie Luxemburg en voor bepaalde streken in Vlaanderen.

De Vlaamse Raad heeft deze overeenkomst goedgekeurd maar de Franse Gemeenschapsraad ziet het nut van een goedkeuring niet in. Wij bevinden ons dus in een juridisch zeer mistige situatie. De Nederlanders hebben dit akkoord met de Belgische Staat ondertekend in de veronderstelling dat het van toepassing is op heel het Belgisch grondgebied. Wat gaan de Nederlanders zeggen wanneer blijkt dat het enkel van toepassing is in Vlaanderen?

De heer Luyten. — Wij moeten er zo vlug mogelijk voor zorgen dat Vlaanderen autonoom kan optreden.

De heer Eyskens, minister van Buitenlandse Zaken. — De vraag is of men dan nog een partner zal vinden aan de andere kant. Dat is een andere zaak. De juristen zweten al enkele weken op dit probleem waarvoor een oplossing moet worden gevonden in de derde fase van de staatsvorming. Ik hoop dat een formule uit de bus zal komen die voldoende coherent is. Er zijn trouwens voorbeelden in andere federale staten waar dergelijke problemen kunnen worden opgelost.

Ik ga graag akkoord met de heer Luyten over een aantal punten die hij hier heeft aangehaald. Ik wil er wel op wijzen dat het essentieel is — dit werd ook in Parijs onderstreept — dat wij zeer voorzichtig moeten optreden wanneer het gaat over de grenzen die ontstaan zijn na Wereldoorlog II en gesproken zijn uit Yalta. Het lijkt mij onverantwoord en zelfs crimineel, vandaag, al was het maar te suggereren, dat bijvoorbeeld de Oder-Neisselinie voor wijziging vatbaar zou zijn.

De heer Luyten. — Dat heb ik niet gezegd.

De heer Eyskens, minister van Buitenlandse Zaken. — Dat heb ik ook niet beweerd, maar ik stel vast dat daar dikwijls op wordt gezinspeeld. Dat lijkt mij zeer gevaarlijk. In de Duitse Bondsrepubliek gaan de *Republikaner*, die neo-nazi's zijn, dit thema en ook het thema van de hereniging bij de eerstvolgende

parlementsverkiezingen gebruiken. De heer Genscher maakte een nuttig onderscheid tussen de unie van het volk en het bestaan van twee verschillende Staten.

Wanneer wij even de Duitse geschiedenis bekijken, zien we dat de geschiedenis van het volk altijd belangrijker is geweest dan de geschiedenis van de staatsstructuur. Het Duitse volk is lange tijd verdeeld geweest over talrijke Staten en staatjes, maar er bestaat wel een neiging, zoals ook in de geschiedenis van andere volkeren, om de staatsstructuur te laten samenvallen met het volk of met het terrein dat door het volk wordt bewoond.

Wij kunnen geen principiële bezwaren hebben tegen de hereniging van de beide Duitslanden, omdat wij voorstander zijn van het zelfbeschikkingsrecht van de volkeren, indien het gebeurt op een democratische wijze en de nieuwe Duitse Staat een democratische Staat is. Wij moeten ervoor zorgen dat dit evenwel gebeurt, en dat zegt kanselier Kohl ook, onder een Europees dak en zonder de integratie van de Gemeenschap in het gedrang te brengen. Daarvoor is heel wat tijd nodig.

Een tussentijdse formule zou kunnen bestaan in een Europese federatie van twaalf landen — of elf of tien, als sommige blijven dwarsliggen in verband met de EMU — en daarrond landen die geconfedereerd zijn in afwachting dat zij bereid of economisch in staat zijn om tot de federatie zelf toe te treden. Wij mogen onze Duitse vrienden niet in een toestand brengen waarin zij zouden moeten kiezen tussen broederlijkheid met een deel van hun volk in de DDR en solidariteit met de Europese Gemeenschap. Dat moeten wij te allen prijze vermijden. Wij sleutelen beter niet aan de grenzen, want dan ontstaat opnieuw een toestand zoals vóór de oorlog in de jaren dertig.

Onze hulpverlening moet verder blijven steunen op de absolute voorwaarde van het realiseren van een pluralistische parlementaire democratie. Dat veronderstelt algemene, vrije en geheime verkiezingen.

Ik stel even een vraag, zonder dat wij ze vandaag moeten beantwoorden. Is het mogelijk dat in de toekomst in alle landen van het huidige Oost-Europa een pluralistische democratie tot stand komt met een parlementair regime en een geliberaliseerde economie, terwijl in de Sovjetunie het virtueel politiek monopolie van de communistische partij blijft behouden en er geen politiek pluralisme zou ontstaan?

Ik denk dat dit onmogelijk is. Als alle andere landen rond de Sovjetunie pluralistische politieke regimes krijgen zal de Sovjetunie uiteindelijk moeten volgen.

Betekent dit dat een proces van «desovjetisering» van de Sovjetunie op gang komt en dat het hele communistische experiment op het einde van deze eeuw als afgedaan moet worden beschouwd?

Deze vragen zijn zeer boeiend. Ik heb ze gesteld, maar zal ze vandaag niet beantwoorden. Daarvoor is het overigens te vroeg.

Ik deel de mening dat contacten uitermate nuttig en noodzakelijk zijn op alle vlakken, ook op het niveau van de universiteiten en hun professoren. De heer Luyten heeft anekdotes verteld en ook ik wil er heel kort een kwijt.

Een maand of zeven geleden kregen wij aan de universiteit te Leuven het bezoek van een professor uit de Sovjetunie. Ik had met hem een afspraak om 10 uur 's ochtends. Hij kwam niet opdagen, maar aan de universiteit zijn wij gewend om een academisch kwartiertje te wachten. Twintig minuten later kwam hij er inderdaad buiten adem aan. Hij vroeg mij hem te verontschuldigen, want hij was in Leuven naar een tentoonstelling geweest. Toen ik hem vroeg welke tentoonstelling bleek hij een grote winkel te hebben bezocht. Daar, zo vertelde hij, had hij veel uitstalramen en toonbanken gezien die vol lagen met eindeloos veel waren: wijn, vlees, groenten, zeep, koffie... Ik zei hem dat het om een groot warenhuis ging. «Ja», antwoordde hij, «u kunt dat allemaal wel kopen, maar toch is het een tentoonstelling, want u toont wat u in uw land allemaal ter beschikking hebt.» Ik vertelde hem dat wij in elke stad ten minste vier of vijf dergelijke supermarkten hebben. De man viel van de ene verbazing in de andere.

Dezelfde verbazing stond te lezen op de gezichten van de Oost Duitsers die voor het eerst niet meer de beelden zagen op

de televisie, maar de zaken ook konden betasten en ruiken. Zij konden voor het eerst de geur van ananas ruiken. Zij hebben veertig jaar lang geen ananas kunnen eten. De toestand in deze landen is er zeer absurd.

Inzake China, mevrouw Aelvoet, zal ik de zaak van het felicitatietelegram laten natrekken. Er is sprake geweest van een gemeenschappelijke EEG-houding ten aanzien van de festiviteiten in China.

Op het Europees politiek overleg heeft België, samen met andere landen, een voorstel gedaan inzake sancties. Tot nu toe is België daarvan niet afgeweken en heeft het de richtlijnen correct — volgens sommigen te streng — toegepast.

Wij zullen zien wat er gebeurt op de top van Straatsburg. Misschien zullen sommige landen verzachting pleiten. Ik vind dat daar geen reden toe is, aangezien de restauratie van de politieke dictatuur in China onverkort voortgaat en elementen van de culturele revolutie, met alle nare gevolgen van dien, weer eens aan de bevolking opgediend worden.

Ik herinner mij wel een incident. De Belgische ambassadeur is, samen met de ambassadeurs van de EEG, naar een ontvangst geweest ter gelegenheid van de veertigste verjaardag. Eén van de Chinese vice-presidenten hield er een toespraak. De Westerse ambassadeurs vonden deze toespraak zo smadelijk en kwetsend dat zij gewoon de hielen hebben gedraaid en zijn weggegaan. Zij hebben er een diplomatiek incident van gemaakt.

Vanochtend werd in de kamercommissie voor Buitenlandse Zaken over El Salvador gediscussieerd. De kamerleden hebben zoëven, in de openbare vergadering, een resolutie verdedigd die volgende week zal worden goedgekeurd. Ik ben het volkomen eens met deze resolutie waarin een oproep wordt gedaan opdat de strijdende partijen in El Salvador niet langer allerlei wapenleveranties zouden kunnen genieten. Dit moet gebeuren met de hulp van alle regeringen. Er wordt tevens een specifieke oproep gedaan tot de Verenigde Staten van Amerika. In de resolutie staan tevens allerlei belangrijke punten, conform de houding van de Europese Gemeenschap ter zake.

Op de top van Parijs werd een evaluatie gemaakt van de huidige situatie in het Oostblok.

De heer Dumas kwam pas terug uit Polen en Hongarije en had veertien dagen voordien een bezoek gebracht aan Moskou. Er heerst daar een zekere ongerustheid. In de Sovjetunie is de *glasnost* sterk aanwezig.

De *perestrojka* is beperkt gebleven tot de toespraken. De economische toestand gaat erop achteruit. Dit is een zeer zorgwekkende evolutie voor de politieke geloofwaardigheid van het beleid, meer bepaald voor de politieke geloofwaardigheid van Michaël Gorbatsjov.

Het is dus niet uitgesloten dat volgend jaar de Sovjetunie aan de deur komt kloppen voor goedkope kredieten en allerlei steunacties, wanneer hun deviezenvoorraad zal zijn opgebruikt. Nu besteden zij hun deviezen aan massale import, om de inflatie te drukken en de levensstandaard min of meer op peil te houden.

Wij moeten ons dus ook voorbereiden op een programma van solidariteit en hulpverlening aan de Sovjetunie in de hoop dat het hervormingsbeleid van de huidige leiding van dat land kan worden voortgezet, opdat aldus deze historische ommekeer in Europa op een vreedzame wijze tot een goed einde kan worden gebracht ten bate van de tientallen miljoenen mensen die daar al lang op wachten en voor wie opnieuw de hoop aan de horizon verschijnt en enig licht laat schijnen over hun leven en de levensvooruitzichten voor henzelf en hun kinderen. (Applaus.)

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene beraadslaging over de afdeling Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel gesloten.

Plus personne ne demandant la parole, je déclare close la discussion générale relative à la section Affaires étrangères et Commerce extérieur.

Ik stel voor onze werkzaamheden te onderbreken.

Je vous propose d'interrompre ici nos travaux. (Assentiment.)

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

COMMUNICATION DE M. LE PRÉSIDENT

De Voorzitter. — Er werden geen opmerkingen gemaakt betreffende de inoverwegingneming van de voorstellen van wet waarvan sprake bij het begin van onze vergadering. Ik veronderstel dus dat de Senaat het eens is met de voorstellen van het bureau.

Aucune observation n'ayant été formulée quant à la prise en considération des propositions de loi dont il a été question au début de la séance, puis-je considérer qu'elles sont renvoyées aux diverses commissions compétentes? (*Assentiment.*)

Dan zijn de voorstellen van wet in overweging genomen en naar de aangeduide commissies verwezen.

Ces propositions de loi sont donc prises en considération et renvoyées aux commissions indiquées.

De lijst van die voorstellen van wet, met opgave van de commissies waarnaar ze zijn verwezen, zal als bijlage bij de *Parlementaire Handelingen* van heden verschijnen.

La liste de ces propositions de loi, avec indication des commissions auxquelles elles sont renvoyées, paraîtra en annexe aux *Annales parlementaires* de la présente séance.

PROPOSITIONS DE LOI — VOORSTELLEN VAN WET

Dépôt — Indiening

M. le Président. — Les propositions de loi ci-après ont été déposées:

1° Par M. Cerexhe, relative à la création, l'organisation, la compétence et le fonctionnement des tribunaux administratifs;

De volgende voorstellen van wet werden ingediend:

1° Door de heer Cerexhe, betreffende de instelling, de organisatie, de bevoegdheid en de werkwijze van de administratieve rechtbanken;

2° Par M. Bock et Mme Delruelle-Ghobert, modifiant le régime des prestations familiales en faveur des travailleurs indépendants;

2° Door de heer Bock en mevrouw Delruelle-Ghobert, tot wijziging van de gezinsbijslageregeling voor zelfstandigen;

3° Par M. Erdman:

a) Modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, en ce qui concerne les droits de défense des mineurs d'âge devant le tribunal de la jeunesse;

b) Abrogeant l'article 53 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse.

3° Door de heer Erdman:

a) Tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming inzake de rechten van verdediging van minderjarigen voor de jeugdrechtbank;

b) Tot opheffing van artikel 53 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming.

Ces propositions de loi seront traduites, imprimées et distribuées.

Deze voorstellen van wet zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Il sera statué ultérieurement sur leur prise en considération.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

De Senaat vergadert opnieuw vanavond, te 20 uur.

Le Sénat se réunira ce soir, à 20 heures.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(*De vergadering wordt gesloten te 18 h 55 m.*)

(*La séance est levée à 18 h 55 m.*)

BIJLAGE — ANNEXE

Inoverwegingneming — Prise en considération

Lijst van de in overweging genomen voorstellen van wet:

Liste des propositions de loi prises en considération:

Tot wijziging van de wet van 28 juni 1960 betreffende de maatschappelijke zekerheid van de personen die bij het leger tijdelijke diensten volbracht hebben (van de heer Janzegers c.s.);

Modifiant la loi du 28 juin 1960 relative à la sécurité sociale des personnes ayant effectué des services temporaires à l'armée (de M. Janzegers et consorts);

— Verwezen naar de commissie voor de Defensie.

Renvoi à la commission de la Défense.

Houdende wijziging van sommige bepalingen van het Burgerlijk Wetboek wat de huur van onroerende goederen betreft (van de heer Van Rompaey c.s.);

Modifiant certaines dispositions du Code civil relatives au louage de biens immeubles (de M. Van Rompaey et consorts);

— Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

Renvoi à la commission de la Justice.

Houdende hervorming van de vennootschapsbelasting (van de heren Van Thillo en Buchmann).

Portant réforme de l'impôt des sociétés (de MM. Van Thillo et Buchmann).

— Verwezen naar de commissie voor de Financiën.

Renvoi à la commission des Finances.